लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका, पर्सा

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

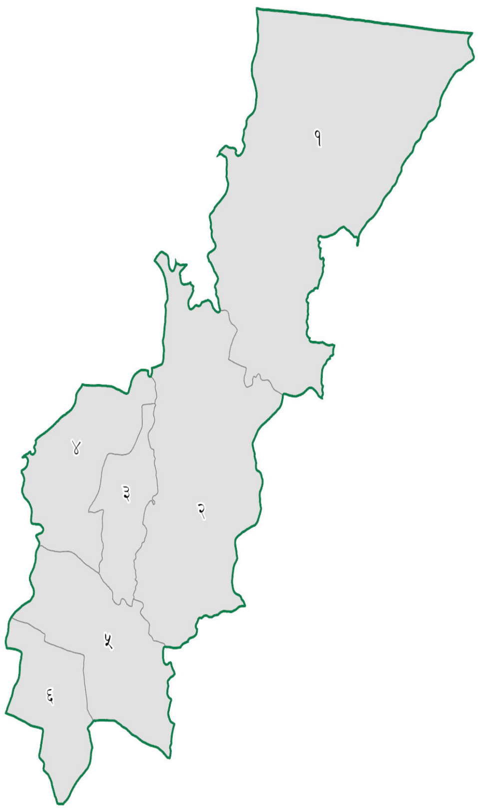

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

लेखापरीक्षण प्रतिवेदन

सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका, पर्सा

आर्थिक वर्ष २०८०/८१

महालेखापरीक्षकको कार्यालय

काठमाडौं, नेपाल

दूरदृष्टि
(VISION)

जवाफदेहिता, पारदर्शिता र निष्ठा प्रवर्द्धन गर्ने विश्वसनीय सार्वजनिक संस्था

(Be A Credible Public Institution in Promoting Accountability, Transparency and Integrity)

गन्तव्य
(MISSION)

राष्ट्रलाई स्वतन्त्र एवं गुणस्तरीय लेखापरीक्षण सेवा प्रदान गर्ने

(Provide independent and Quality Audit Service to the Nation)

मूल्य मान्यता
(CORE VALUES)

स्वतन्त्रता	*(Independence)*
निष्ठा	*(Integrity)*
पारदर्शिता	*(Transparency)*
जवाफदेहिता	*(Accountability)*
व्यावसायिकता	*(Professionalism)*

महालेखापरीक्षकको भनाइ

नेपालको संविधानको धारा २४१ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको लेखा कानुन बमोजिम नियमितता, मितव्ययिता, कार्यदक्षता, प्रभावकारिता र औचित्यसमेतको विचार गरी महालेखापरीक्षकबाट लेखापरीक्षण हुने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ को दफा २० को उपदफा २ मा महालेखापरीक्षकले प्रत्येक स्थानीय तहको लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी अलग अलग लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्न सक्ने व्यवस्था छ। लेखापरीक्षण गर्दा लेखापरीक्षण ऐन, २०७५, नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान, लेखापरीक्षण मार्गदर्शन, स्थानीय तह लेखापरीक्षण निर्देशिका, महालेखापरीक्षकको वार्षिक लेखापरीक्षण योजना र स्थानीय तहसँग सम्बन्धित ऐन, नियमलाई आधार लिइएको छ। सोहीबमोजिम स्थानीय तहको २०८०।८१ को लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्दा देखिएका बेहोरा उल्लेख गरी प्रारम्भिक प्रतिवेदन जारी गरिएकोमा सो उपर प्राप्त प्रतिक्रियासमेत सम्बोधन गरी राय सहितको प्रतिवेदन जारी गरिएको छ।

वित्तीय विवरणको शुद्धता, प्रचलित कानुनको परिपालना, राजस्व प्रक्षेपण तथा बजेट निर्माण, योजना तर्जुमा एवं कार्यक्रम कार्यान्वयन, खरिद व्यवस्थापन तथा विकास निर्माण, सार्वजनिक सेवा प्रवाह, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली, आन्तरिक आय परिचालन, जनशक्ति व्यवस्थापन, जिम्मेवारी एवं जवाफदेहितालगायतका विषयहरूको अध्ययन, विश्लेषण तथा मूल्याङ्कन गर्नुका साथै स्रोत साधनको प्राप्ति, उपयोग एवं परिचालन सन्दर्भमा मितव्ययिता, कार्यदक्षता र प्रभावकारिता समेतलाई दृष्टिगत गर्दै कार्यान्वयनयोग्य सुझाव प्रदान गरी सुशासन कायम गर्न सहयोग गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

सबै स्थानीय तहको स्थलगतरूपमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी लेखापरीक्षणको क्रममा देखिएका बेहोरा उपर स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा जिम्मेवार कर्मचारीहरूसँग छलफलसमेत गरिएको छ।

यस वर्ष सामान्यतया स्थानीय तहमा कार्यसम्पादनका लागि आवश्यक कानुन निर्माण पूर्ण रूपमा नभएको, विद्यमान कानुनको पूर्ण परिपालना हुन नसकेको, बजेट अनुशासन कमजोर रहेको, आन्तरिक आय न्यून रहेको, करदाताको अभिलेख व्यवस्थित नभएको, आन्तरिक आयलाई व्यवस्थित गर्न नसकिएको, प्रशासनिक खर्चमा वृद्धि हुँदै गएको, योजनालाई खण्डीकृत गरी कार्य गर्ने गरेको, वर्षान्तको खर्च उच्च रहेको, आयोजनाको प्राथमिकीकरण गरेर बजेट विनियोजन नभएको, निर्माणको सुनिश्चितता नभएका आयोजनाहरूको समेत विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन तयार गरिएको, जटिल प्रकृतिका कार्यहरूसमेत उपभोक्ता समितिबाट गराएको, जनशक्ति व्यवस्थापन हुन नसक्दा सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसकेको, स्वीकृत दरबन्दी बेगरका कर्मचारीसमेत करारमा नियुक्ति गरेको, सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख तथा संरक्षण र उपयोग प्रभावकारी रूपमा हुन नसकेकोले आन्तरिक नियन्त्रण र लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन एवं बेरुजु फर्स्यौटमा सुधार गर्नुपर्ने लगायतका बेहोरा देखिएका छन्।

लेखापरीक्षणबाट उल्लेख गरेका बेहोराको समयमा नै फर्स्यौट तथा सुझावहरूको कार्यान्वयनबाट वित्तीय अनुशासनमा अपेक्षित सुधार गरेर स्थानीयतहबाट हुने विकास निर्माण तथा समग्र कार्यसम्पादन र सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

अन्तमा, स्थानीय तहको लेखापरीक्षणमा सहयोग पुऱ्याउने पदाधिकारी तथा कर्मचारी लगायत सबै सरोकारवाला प्रति आभार व्यक्त गर्दछु। साथै लेखापरीक्षण कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूमा समेत विशेष धन्यवाद व्यक्त गर्दछु।

(तोयम राया)
महालेखापरीक्षक

२०८२ वैशाख

महालेखापरीक्षकको कार्यालय
Office of the Auditor General
मधेश प्रदेश लेखापरीक्षण निर्देशनालय
काठमाडौं

प.सं.:2081/82 मिति : २०८२-२-७

च.न.:FAR/2080-81/LOC/229

विषयः लेखापरीक्षण प्रतिवेदन।

श्री अध्यक्ष ज्यू,
सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका, गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय,
पर्सा।

कैफियतसहितको राय।

हामीले यस गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन,बजेटको तुलनात्मक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरू समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण गरी रायसहितको प्रतिवेदन पेस गरेका छौं।

हाम्रो रायमा,यस प्रतिवेदनको कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार खण्डमा उल्लेख भएका विषयले पार्ने असर बाहेक, पेश भएको आर्थिक वर्ष २०८०।८१ को प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन, बजेटको तुलनात्मक विवरण स्थानीय सँचित कोषको बार्षिक आर्थिक विवरण र त्यससँग सम्बन्धित लेखानीति तथा टिप्पणीहरु समावेश भएको एकीकृत वित्तीय विवरणले नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान(नगदमा आधारित) र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६लगायत सम्वन्धित प्रचलित कानुन बमोजिम सारभूतरूपमा सही तथा यथार्थ अवस्था चित्रण गर्दछ।

कैफियत सहितको राय व्यक्त गर्ने आधार

1= गाउँपालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कन गर्न स्थानीय संचित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ। गाउँपालिकाले पेश गरेको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत बार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प. फा. नं. २७०) मा अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरणबाट प्राप्त गरी खर्च भएको सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रु.११ करोड ११ लाख ६१ हजार, एकिकृत स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रमको रु.८ लाख ७० हजार समेत गरी रु. ११ करोड २० लाख ३१ हजार समावेश गरेको छैन।

2= गाउँपालिकाको लागि संघीय सरकारबाट ससर्त अनुदान रू.२१ करोड १४ लाख ५० हजार, समपूरक अनुदान रू.६० लाख समेत रू.२१ करोड ७४ लाख ५० हजार प्राप्त भएकोमा वर्षान्तसम्म खर्च हुन नसकी रू.२ करोड ६५ लाख १० हजार बचत रहेको छ । उक्त बाँकी रकम आर्थिक बर्ष भित्रमा नै सङ्घीय सञ्चित कोषमा फिर्ता गरेको छ ।

3= सखुवा प्रसौनी गाउँपालिकाको रु. ८७ करोड ३४ लाख ८७ हजार लेखापरीक्षण गरिएकोमा रु.२ करोड ५५ लाख ५ हजार बेरुजू देखिएको छ। सो सम्बन्धमा प्रतिकृया प्राप्त गर्ने अवधि सम्म कुनै पनि प्रतिक्रिया प्राप्त नभएकोले सो उपर कारबाही आवश्यक नभई बाँकी बेरुजु असुल गर्नुपर्ने रु. ८ लाख २० हजार, प्रमाण कागजात पेस गर्नुपर्ने रू.२ करोड ९ लाख ७६ हजार , नियमित गर्नुपर्ने रु.१६ लाख ६४ हजार र पेस्की बाँकी रु.२० लाख ४५ हजार समेत यस वर्ष रू.२ करोड ५५ लाख ५ हजार बेरुजु कायम रहेको छ। पालिकाको गत वर्षसम्म रु.३६ करोड २० लाख १ हजार बेरुजू बाँकी रहेकोमा यस बर्ष रु.२३ लाख ६४

हजार सम्परीक्षण भएकोमा रु.८ लाख २८ हजार सम्परीक्षणबाट बेरुजू कायम भई हालसम्मको अद्यावधिक बेरुजू रु.३८ करोड ५९ लाख ७० हजार रहेको छ। बेरुजु वर्गीकरण, अद्यावधिक बेरुजु स्थिति र बेरुजु सम्परीक्षणको बेहोरा यसैसाथ संलग्न छ।

4= गाउँपालिकाले वित्तीय विवरण नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामानको ढाँचामा तयार गरेकोमा लेखा टिप्पणीहरु ८, १४, १७, सम्पत्ती तथा राजश्व लगायतका विवरणहरु खुलासा गरेको छैन।

लेखापरीक्षण कार्य नेपालको संविधान,लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान,मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम गरिएको छ। एकीकृत वित्तीय विवरण तयार गर्ने गाउँपालिकासँग हामी स्वतन्त्र छौं। त्यसका लागि स्वीकृत आचारसंहिताअनुसार हामीले काम गरेका छौं। लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त भएका आधार र प्रमाणहरू राय व्यक्त गर्न पर्याप्त र उपयुक्त छन् भन्नेमा विश्वस्त छौं।

अन्य बेहोरा

लेखापरीक्षणबाट स्रोत र साधनको प्राप्तिको प्रक्षेपण यथार्थपरक नभएको, लक्ष्यअनुसार असुली नभएको, कर्मचारीको दरबन्दी अनुसार स्थायी पदपूर्ति नभएका कारण विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा असर परेको, अनुदानको पर्याप्त अनुगमन नभएको, आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको लगायतका बेहोरा यस प्रतिवेदनमा औल्याइएको छ।

वित्तीय विवरण उपर व्यवस्थापनको जिम्मेवारी

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ तथा अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम वित्तीय जिम्मेवारी र जवाफदेहिता जिम्मेवार व्यक्तिमा रहेको हुन्छ । त्यसैगरी नेपाल सरकारबाट स्वीकृत भई महालेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट लागु भएको नेपाल सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (नगदमा आधारित) बमोजिम आर्थिक कारोवारको सही र यथार्थ अवस्था चित्रण हुने गरी वित्तीय विवरण तयार गर्ने तथा जालसाजी वा त्रुटीका कारण वित्तीय विवरण सारभूतरूपमा गलत आँकडा रहित बन्ने गरी आवश्यक आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली लागु गर्ने जिम्मेवारी गाउँपालिका व्यवस्थापनमा रहेको छ। गाउँ कार्यपालिका, गाउँपालिका प्रमुख र प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत वित्तीय प्रतिवेदन प्रक्रियाको अनुगमनका लागि जिम्मेवार रहेका छन्।

वित्तीय विवरणको लेखापरीक्षण उपर लेखापरीक्षकको जिम्मेवारी

वित्तीय विवरण समग्रमा जालसाजी वा त्रुटिका कारण सारभूत रूपमा गलत आँकडारहित रहेको छ भनि यथोचित आश्वस्तता प्राप्त गरी रायसहितको लेखापरीक्षण प्रतिवेदन जारी गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो। लेखापरीक्षणमा यथोचित आश्वस्तताले उच्च स्तरको आश्वस्तता प्रदान गरेको हुन्छ। लेखापरीक्षण ऐन तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले अवलम्बन गरेको नेपाल सरकारी लेखापरीक्षणमान,मार्गदर्शन तथा लेखापरीक्षणसँग सम्बन्धित अन्य प्रचलित कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण कार्यसम्पादन गरिएको छ। यसरी लेखापरीक्षण गरिएको अवस्थामा समेत आन्तरिक नियन्त्रण र वित्तीय कारोवारको प्रकृति, लेखापरीक्षणका विधि तथा लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न लागेको समय जस्ता लेखापरीक्षणका अन्तर्निहित सीमाहरूका कारण वित्तीय विवरण वा आर्थिक कारोबारमा भएका सबै प्रकारका जालसाजी वा त्रुटि पत्ता लाग्न सक्ने निश्चितता हुँदैन। वित्तीय विवरणका उपयोगकर्ताले सामान्यतया गर्ने आर्थिक निर्णयमा फरक पार्ने अवस्था देखिएका जालसाजी वा त्रुटिका एक वा समग्र सूचनालाई सारभूतरूपमा गलत आँकडा मानिएको छ।

(ईन्द्र प्रसाद आचार्य)

नायब महालेखापरीक्षक

बेरुजु वर्गीकरण

चालु वर्षको बेरुजु

प्रारम्भिक बेरुजु			प्रतिक्रियाबाट फछ्र्यौंट			प्रतिक्रियाबाट थप बेरुजु रकम	बाँकी बेरुजु			बेरुजु					
दफा संख्या		रकम	दफा संख्या		रकम		दफा संख्या		रकम	असुल गर्नु पर्ने	नियमित गर्नुपर्ने				पेस्की
सैद्धान्तिक	लगती		सैद्धान्तिक	लगती			सैद्धान्तिक	लगती		असुल गर्नु पर्ने	अनियमित भएको	प्रमाण कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा	पेस्की
४४	४३	२,५५,०४,५६४	०	०	०	०	४४	४३	२,५५,०४,५६४	८,१९,९६३	१६,६४,४०४	२,०९,७५,५९८	०	०	२,२६,४०,००२	२०,४४,६००

अद्यावधिक बेरुजू स्थिति

जिल्ला	गत वर्ष सम्मको बाँकी	समायोजन	यो वर्ष फस्यौंट	बाँकी बेरुजु	यो वर्ष सम्परीक्षणबाट कायम बेरुजु	यो वर्षको बेरुजु	कुल बेरुजु बाँकी
पर्सा	३६,२०,००,९९२	०	२३,६३,५६०	३५,९६,३७,४३२	८,२८,०१०	२,५५,०४,५६४	३८,५९,७०,००६

बेरुजु सम्परीक्षणको विवरण

क्र.सं	आर्थिक वर्ष	बेरुजुको दफा	बेरुजुको व्यहोरा	सम्परीक्षण भएको रकम
१	२०७८/७९	२५.3	सामि परियोजना कार्यक्रम:	५,३५,५५०
२	२०७८/७९	८०	वितरणमुखी कार्य	१८,२८,०१०
जम्मा				२३,६३,५६०

(८०२२२५१०३०० - सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका, पर्सा)

परिचय

१ **परिचय**

(क) कार्यालय परिचय :- स्थानीय शासन पद्धति सुदृढ गरी विधायिकी, कार्यकारिणी र न्यायिक अभ्यास संस्थागत गर्दै स्थानीय सरकार सञ्चालन गर्न यस सखुवा प्रशौनी गाउँपालिकाको स्थापना भएको हो । स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने कार्यमा सहकारिता, सह–अस्तित्व र समन्वय प्रवर्द्धन गर्नु र स्थानीय सरकारका काममा जनसहभागिता, उत्तरदायित्व, पारदर्शिता सुनिश्चित गरी नागरिकलाई गुणस्तरीय सेवा प्रदान गर्नु पालिकाको उद्देश्य रहेको छ । यस पालिकामा ६ वडा रहेको छ भने क्षेत्रफल ७४.२७ वर्ग किलोमिटर तथा ३२४४८ जनसंख्या रहेको छ ।

(ख) लेखापरीक्षणको उद्देश्य :- लेखापरीक्षण गरिने निकायको वित्तीय विवरण तथा कारोबारको परीक्षण गरी उचित आश्वस्तता (Reasonable Assurance) प्रदान गर्नु वित्तीय लेखापरीक्षणको उद्देश्य हो । यस कार्यालयको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सबै प्रकारका आर्थिक कारोबारको परीक्षण एवं प्रचलित कानुनको परिपालनाको मूल्याङ्कन गरी प्रतिवेदन गर्नु लेखापरीक्षणको उद्देश्य रहेको छ।

(ग) लेखापरीक्षणको क्षेत्र र अवधि :- यस कार्यालयको विनियोजन, राजस्व, धरौटी, कोष तथा अन्य आय-व्यय, मौज्दात हिसाब, आर्थिक व्यवस्थापन, कार्यक्रम सञ्चालन, जिन्सी व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन तथा सेवा प्रवाह लगायत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा सञ्चालित क्रियाकलापलाई लेखापरीक्षण क्षेत्रमा समावेश गरिएको छ । स्थलगत लेखापरीक्षणको अवधि २०८१ ।१०।१५ देखि २०८१ ।१०।१९ सम्म रहेको छ ।

(घ) लेखापरीक्षण विधि :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा कार्यालयले स्वीकृत गरेको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजनाका आधारमा निकायको आन्तरिक नियन्त्रणको परीक्षण तथा विश्लेषणात्मक र विस्तृत परीक्षण विधि अवलम्वनबाट लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । लेखापरीक्षण गर्दा देखिएका व्यहोरा सम्बन्धमा कार्यालय प्रमुख तथा लेखा प्रमुख लगायतका पदाधिकारीहरूसँग छलफल सम्पन्न गरी कायम भएका व्यहोराहरू यस प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

(ङ) लेखापरीक्षणको सीमा :- लेखापरीक्षण ऐन, २०७५ र नेपाल सरकारी लेखापरीक्षण मानदण्ड, २०७७ तथा मार्गदर्शनमा नमुना छनौट गरी लेखापरीक्षण सम्पन्न गर्न सकिने आधार तथा महालेखापरीक्षकको कार्यालयले नेपाल लेखापरीक्षण व्यवस्थापन प्रणाली (NAMS) अवलम्बन गरी स्वीकृत भएको जोखिममा आधारित लेखापरीक्षण योजना, लेखापरीक्षण गरिएको निकायबाट पेश भएका लेखा एवं सोसँग सम्बन्धित कागजात, विवरण, लिखित प्रतिनिधित्व पत्र, लेखापरीक्षण अनुबन्ध पत्र समेतको आधारमा लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी प्रतिवेदन जारी गरिएको छ । आम्दानी तथा खर्चलाई नतिजासँग तुलना गरी विश्लेषण गर्नका लागि पर्याप्त भौतिक एवं स्थलगत अवलोकन गर्न भौगोलिक कठिनाइ, समय सीमा, स्रोतको उपलब्धता, प्रमाणको प्रकृति तथा पहुँच जस्ता अन्तर्निहित जोखिमहरु सीमाको रुपमा रहेका छन् । सारभूत रूपमा उल्लेखनीय नदेखिएका व्यहोरालाई प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छैन ।

(च) लेखापरीक्षणको क्रममा असुली :- लेखापरीक्षणको क्रममा कुनै पनि रकम असुल भएको प्रमाण पेश भएको छैन।

लेखापरीक्षणबाट देखिएका व्यहोराहरु

२ **वित्तीय विवरण परीक्षण-**

वित्तीय प्रतिवेदन -

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को नियम ७२(२) मा नेपाल सरकारले निर्धारण गरे बमोजिमको आय र व्ययको वर्गीकरण तथा खर्च शीर्षक सम्बन्धी व्यवस्था अवलम्बन गर्नुपर्ने तथा नियम ७६(२) मा महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत भए बमोजिमको ढाँचामा लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ । पालिकाले महालेखापरीक्षकबाट मिति २०७६।२।१९ मा स्वीकृत भएको सार्वजनिक क्षेत्र लेखामान (NPSAS) अनुसार लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन गर्नुपर्दछ । पालिकाले उपलव्ध गराएको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) सम्बन्धमा निम्नअनुसार देखिएको छः

प्राप्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (बजेट र गैरबजेट निकाय)

क्र.स./ आर्थिक सङ्केत	विवरण	टिप्पणी नं	चालु आ.ब.को कारोबार			गत आ.ब. को कारोबार		
			नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा	नगद	तेस्रो पक्ष भुक्तानी (सोझै भुक्तानी)	जम्मा
	राजस्व, अनुदान र अन्य प्राप्ति							
११०००	कर		१२३२०२८९१.०८	०	१२३२०२८९१.०८	११६९२१४९१.४४	०	११६९२
१३०००	अनुदान		३०१७४३४५९.२७	०	३०१७४३४५९.२७	३५६८६११७८.२५	०	३५६८६
१४०००	अन्य राजस्व		२५५२६००.७३	०	२५५२६००.७३	३७४८१८५.५३	०	३७४
१५०००	विविध प्राप्ति		३६८९५२.	०	३६८९५२.	०	०	
क	कुल जम्मा प्राप्ति		४२७८६७९०३.०८		४२७८६७९०३.०८	४७७५३०८५५.२२		४७७५३
३	चालु		३००३१४९२७.७१	०	३००३१४९२७.७१	३२४४१२५८९.८७	०	३२४४१
२१०००	पारिश्रमिक / सुविधा		१३८३२१४८०.२५	०	१३८३२१४८०.२५	१२८२०३८७६.४	०	१२८२
२२०००	मालसामान तथा सेवाको उपयोग		१५११९१०३९.४६	०	१५११९१०३९.४६	१५४६८४६८९.३९	०	१५४६८
२५०००	सहायता (Subsidy)		७५,०००.००	०	७५,०००.००	४११०००.	०	
२७०००	सामाजिक सुरक्षा		८१९२८५३.	०	८१९२८५३.	६६१०३८६.	०	६
२८०००	अन्य खर्च		२५३४५५५.	०	२५३४५५५.	३४५०२६३८.०८	०	३४५०
४	पूंजीगत		१३२२८९१५०.७५	०	१३२२८९१५०.७५	२०६३९४२०८.	०	२०६
३१११०	भवन तथा संरचना		१८४७६८९७.	०	१८४७६८९७.	१५९४०३२३.	०	१५
३११२०	सवारी साधन, मेशिनरी औजार, फर्निचर्स तथा फिक्चर्स		६१८८६०४.	०	६१८८६०४.	१३७६८९३४.	०	१३
३११५०	सार्वजनिक निर्माण		१०६६२३६४९.७५	०	१०६६२३६४९.७५	१७५३३३७६३.	०	१७५
३११६०	निर्मितसरचनाको सुधार खर्च		०	०	०	८९५५७२.	०	
३११७०	पूँजीगत सुधार खर्च		१०००००००.	०	१०००००००.	४५५६१६.	०	
ख)	कुल जम्मा भुक्तानी		४३२६०४०७८.४६		४३२६०४०७८.४६	५३०८०६७९७.८७		५३०८०
ग)	बचत / कमी (ग = क-ख)		(४७३६१७५.३८)		(४७३६१७५.३८)	(५३२७५९४२.६५)		(५३२७५
घ)	धरौटी, आकस्मिक कोष लगायतका अन्य कोषको मौज्दातको थप/ घट (+/ -)		(१५५७७०७)		(१५५७७०७)	१६,७१९.००		१६
घ.१)	कट्टी रकम भुक्तानी/ दाखिला गर्न बाकी		(२१०२९०.५)		(२१०२९०.५)			

ङ)	यस आ.ब.को नगद तथा बैंक मौज्दात (बचत / (कमी)) (ङ = ग+घ)		(६२९३८८२.३८)		(६२९३८८२.३८)	(५३२५९२२३.६५)		(५३२५९
च)	गत आ.व.को नगद तथा बैंक मौज्दात		३२०११७८०.७९		३२०११७८०.७९	८८८७३१७२.४९		८८८७
छ)	विनिमय नाफा/ घाटा तथा अन्य समायोजन							
ज)	आ.व. अन्तको बाँकी नगद तथा बैंक मौज्दात (ज= ङ+च+छ)		२५७१७८९८.४१		२५७१७८९८.४१	३५६१३९४८.८४		३५६१

२.१ **वित्तीय विवरणको यथार्थता** -

पालिकाको आर्थिक कार्यप्रणालीको लेखाङ्कनको गर्न स्थानीय सञ्चित कोष व्यवस्थापन प्रणाली (सुत्र) प्रयोगमा रहेको छ । पालिकाले आर्थिक कारोवार लेखा राख्दा सुत्रको प्रयोग गरी सम्पूर्ण आर्थिक कारोवार गर्नुपर्दछ भने सोही प्रणालीबाट स्थानीय तहको वित्तीय विवरण स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ती र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) तयार गर्नुपर्छ ।तर पालिकाले सामाजिक सुरक्षा तथा संरक्षणको रु ११११६०८२७, स्वास्थ्य क्षेत्र सुधार कार्यक्रम तर्फ रु ८७००००, गरी जम्मा रु ११२०३०८२७ सुत्रमा लेखा राखेको छैन । जसले गर्दा सुत्र प्रणालीवाट तयार भएको वित्तीय विवरणले पालिकाको सम्पूर्ण खर्च नसमेट्ने हुँदा सुत्रबाट सिर्जना भएको कोषको प्राप्ती र भुक्तानीको एकीकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) र पालिकाको एकीकृत आर्थिक विवरण फरक देखिएको छ ।

२.२ **फरक हिसाब** –

यस पालिकाले सुत्रबाट तयार गरेको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७०) ले सबै कारोबार नसमेटेको कारण लेखापरीक्षणका क्रममा पालिकाबाट भएका सबै कारोबार समेटिने गरी एकीकृत आर्थिक विवरण तयार गरेकोमा उक्त दुई विवरणमा देहाय अनुसार गत वर्षको जिम्मेवारी रु. २७८४४३८६, यस वर्षको प्राप्ती रु. ११९३८११७५ यस वर्षको भुक्तानी रु. १३७६७०३६७ र बैङ्क मौज्दात रु. ९५५५१९३ फरक परेको छ । सुत्रमा पालिकाको सम्पूर्ण आर्थिक कारोबारहरु समाविष्ट गरी म.ले.प.फा.नं.२७० ले पालिकाको समष्टिगत आर्थिक कारोबारको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।

विवरण	गतवर्षको जिम्मेवारी	यसवर्षको प्राप्ति	यसवर्षको भुक्तानी	बैङ्क मौज्दात
सुत्र अनुसारको वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७०)	३२०११७८१	४३३५९६५२७	४३९८९०४१०	२५७१७८९८
एकीकृतआर्थिक विवरणअनुसार	५९८५६१६७	५५२९७७७०२	५७७५६०७७७	३५२७३०९१
फरक	(२७८४४३८६)	(११९३८११७५)	(१३७६७०३६७)	(९५५५१९३)

२.३ **फरक जिम्मेवारी** -

पालिकाले आफ्नो कारोबारको जिम्मेवारी भिडान गरी हिसाब यकिन गर्नुपर्दछ । पालिकाको गतवर्षको लेखापरीक्षण प्रतिवेदनअनुसार रु. ३५६१३९४८।८४ मौज्दात रहेकोमा यो वर्ष सुत्रबाट तयार गरेको स्थानीय सरकारको कोषको प्राप्ति र भुक्तानीको एकिकृत वार्षिक प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं.२७०) अनुसारको मौज्दात रु. ३,२०,११,७८०.७९ जिम्मेवारी सारेको छ । जस अनुसार लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा उल्लेख भएको भन्दा रु. ३६०२१६८।०५ घटी जिम्मेवारी सारेको सम्बन्धमा यकिन गर्नुपर्ने देखिएको रु.

प्रमाण पेश नगरेको	३६,०२,१६८.०५

२.४ **बैङ्क हिसाब विवरण -**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा ७६ अनुसार पालिकाको कारोबार, आय व्ययको लेखा प्रणाली तथा राजस्व र खर्च शीर्षकको वर्गीकरणअनुसार लेखाङ्कन र बैङ्क हिसाब मिलान विवरण (म.ले.प.फा.नं.२१२) तयार गरी हिसाब भिडान समेत गर्नुपर्दछ । पालिकाले बैङ्क हिसाब मिलान विवरण तयार नगरेको कारण वर्षान्तमा स्रेस्ता र बैङ्क मौज्दात देहायअनुसार छ:

खाताको प्रकार / बैंकको नाम (खाता नं)	खाता अनुसार बाकी रु	बैंक अनुसार बाकी रु	फरक	कैफियत
ग १.१ - आन्तरिक राजस्व खाता / नेपाल बैंक लिमिटेड , १८१०३००००१००१००००००१	५८५८८३८	३२१२५६९	२६४६२६९	
ग २.१ - चालू खर्च खाता- विजोर वर्ष / नेपाल बैंक लिमिटेड , १८१०३००००००२००१००००००१	२२२१५६९	२३५९६०७	१३८०३८	
ग २.३ - पूँजिगत खर्च खाता- विजोर वर्ष / नेपाल बैंक लिमिटेड , १८१०३००००००२००३००००००१	२३५७०८९	७६१५७०७	५२५८६१८	
ग ३.१ - स्थानीय तह धरौटी खाता / नेपाल बैंक लिमिटेड , १८१०३०००००३०००००००००१	६९४६६९०	६९४६६९०	०	
ग ४.१ - स्थानीय तह सञ्चित कोष खाता / नेपाल बैंक लिमिटेड , १८१०३००००००४००१००००००१	१२१०३६९५	९१०३६९५	३००००००	
जम्मा	२९४८७८८१	२९२३८२६८	२४९६१३	

चालु खर्च खाता र पूजिगत खर्च खाता, स्थानीय सञ्चितकोष खाता, तथा आन्तरिक राजश्व खातामा श्रेष्ता र बैंकबीच रकम फरक पर्न गएको देखिन्छ ।अत: पालिकाले मौज्दात फरक हुनुको कारण पत्ता लगाई म.ले.फा.नं. २१२ तयार गरी स्रेस्ता र बैङ्कबीच हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ ।

२.५ **सञ्चित कोषमा स्थानान्तरण -**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७५ बमोजिम एक आर्थिक वर्षमा खर्च हुन नसकी बाँकी रहेको रकम आर्थिक वर्षको अन्तमा स्थानीय तहको सञ्चित कोषमा स्थानान्तरण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। आर्थिक वर्ष समाप्त पश्चात पनि पालिकाको चालु खर्च खातामा श्रेस्ता अनुसार रु. २२२१५६९(बैंक अनुसार रु २३५९६०७) पुँजीगत खातामा श्रेस्ता अनुसार रु. २३५७०८९(बैंक अनुसार रु. ७६१५७०७) मौज्दात रहेको पाइयो । श्रेस्ता र बैंकमा फरक पर्नाको कारण पहिचान गरी तोकिएको समयमा सो रकम सञ्चित कोषमा स्थानान्तरण गरी हिसाब मिलान गर्नुपर्दछ ।

२.६ **कर दायित्व** –

आयकर ऐन २०५८ वमोजिम भुक्तानीमा कट्टी गरिएको रकम सम्वन्धित खातामा दाखिला गर्नु पर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले तयार गरेको वित्तीय प्रतिवेदन (म.ले.प.फा.नं २७०) अनुसार वर्षान्तमा विभिन्न भुक्तानीहरुमा कट्टी गरेको कर दायित्व रु. २,१०,२९०.५० देखाएको छ । यकिन भई सकेको कर दायित्व लेखापरीक्षण अवधिसम्म पनि दाखिला गरेको पाइएन । अत: उक्त रकम सम्बन्धित खातामा दाखिला गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	२,१०,२९०.५

३ **बजेट तथा कार्यक्रम-**

३.१ बजेट पेश, पारित र अख्तियारी -

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ मा स्थानीय तहले आगामी आर्थिक वर्षको राजश्व र व्ययको अनुमान कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराई असार १० गते भित्र पेश गर्ने र यसरी पेश भएको बजेट छलफल गरी असार मसान्तभित्र सभाबाट पारित गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सोही ऐनको दफा ७३ मा सभाबाट बजेट स्वीकृत भएको ७ दिनभित्र स्थानीय तहका प्रमुखले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । यस स्थानीय तहमा उपप्रमुखले मिति २०८०।०३।१० गते रु ५२ करोड ५३ लाख ०९ हजार बजेट सभा समक्ष पेश गरेकोमा मिति २०८०।०६।०३ मा पारित भएको छ । यसैगरी स्थानीय तहका प्रमुखले मिति २०८०।०६।२२ मा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई बजेट खर्च गर्ने अख्तियारी प्रदान गरेको देखिन्छ । तसर्थ ऐनमा तोकिएको समयभित्रै वजेट पारित गर्ने र अख्तियारी प्रदान गर्ने व्यवस्था गर्नु पर्दछ।।

३.२ लक्ष्य प्रगति -

पालिकाले चौमासिक र बार्षिक स्तरको प्रगति विवरण बनाई पेश गर्नुपर्नेमा आफूले सञ्चालन गरेका स्थानीय स्तर, जिल्ला तथा केन्द्रिय स्तरका योजनाको नियम बमोजिमको ढाँचामा चौमासिक प्रगति विवरण तयार गरेको देखिएन । बजेट खर्च गर्ने तथा खर्चको तोकिएको ढाँचामा बार्षिक प्रगति तयार गर्ने ब्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

कार्यक्रम/योजना	**कुल कार्यक्रम**	**वार्षिक प्रगति स्थिति**				
		शून्य प्रगति	**२५प्रतिशत सम्म**	**५० प्रतिशत सम्म**	**७५ प्रतिशत सम्म**	*७५ प्रतिशत भन्दा माथि*
कार्यक्रम संख्या	२१८	७६	१	२	४	१३५

योजनाको प्राथमिकीकरण -

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले आवधिक योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने उल्लेख गरेको छ । स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ को दफा ५.२.४ सँग सम्बन्धित अनुसूची ३ मा आयोजना प्राथमिकीकरणका आधारहरू गरिवी निवारण, उत्पादनमूलक, रोजगारी, लागत सहभागिता, स्थानीय स्रोत र साधन, समावेशी विकास, दिगो र वातावरण संरक्षण र भाषिक र सांस्कृतिक विकास उल्लेख गरेको छ र सोही अनुसार गणना गरी प्राथमिकता आधारमा योजना छनौट गर्नु पर्ने व्यवस्था छ। तर पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा निम्नअनुसार ६ वडाको लागि वडागत र पालिकास्तरका कुल २१८ योजनामा वजेट विनियोजन गरेको छ।

क्र. सं.	**कार्यक्रमको नाम**	**योजना सङ्ख्या**	**रु.२० लाखमाथिका योजना सङ्ख्या**	**रु.५ लाखदेखि २० लाख सम्मका योजना सङ्ख्या**	**रु.५ लाखभन्दा कमका योजना सङ्ख्या**
१.	पालिकास्तरीय	६६	२१	२१	२४
२.	वडास्तरीय	१५२	१	३७	११४

उपर्युक्त विवरणअनुसार पालिकाले साना र वितरणमुखी योजनाहरु सञ्चालन गरेको देखिन्छ । जसले गर्दा सञ्चालित योजनावाट दीर्घकालिन प्रतिफल प्राप्त नहुनका साथै चालु प्रकृतिका खर्चमा बृद्धि भै लागत प्रभावी नहुने तथा निर्माण कार्यको गुणस्तरमा समेत प्रश्न उठ्ने गरेको छ ।त्यसैगरी यो वर्ष सभाले पारित गरेका उल्लेखित योजना मध्ये १४२ योजनामात्र कार्यान्वयन भई ७६ योजना कार्यान्वयन हुन सकेको देखिएन । तसर्थ पालिकाले योजना वस्तुनिष्ठ तवरले प्राथमिकीकरण र छनौट गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ ।

३.३ त्रैमासिक पूँजीगत खर्च-

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम २३ बमोजिम स्वीकृत भएको कार्यक्रममा नियम ३५ बमोजिम त्रैमासिक प्रगति विवरण वनाई पेश गर्नुपर्ने र त्रैमासिक लक्ष्य तथा कार्यक्रम बमोजिम कार्यसम्पादन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । कार्यालयले उपलव्ध गराएको विवरण अनुसार त्रैमासिक खर्चको स्थिति देहाय बमोजिम छ । वर्षान्तमा हतारमा काम गराउँदा कामको गुणस्तरमा असर पर्ने देखिएकोले नियममा भएको व्यवस्था अनुरुप आषाढमा खर्च गर्ने परिपाटीमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ ।

क्र.स.	बजेट उपशिर्षक	कुल खर्च		त्रैमासिक खर्च			
			प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेश्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	असार महिना
१	पूँजिगत	१३२२८९१५०.७५	१७०३३६०७.७५	३४१२०१७२.	२३९७४९८४.	५७१६०३८७.	३९७८८५५४.
	प्रतिशत	१००	१२.८७	२५.७९	१८.१२	४३.२०	३०.०७

पालिकाले उपलब्ध गराएको विवरणअनुसार बार्षिक रु. १३२२८९१५०.७५ खर्च भएकोमा प्रथम त्रैमासिकमा रु. १७०३३६०७.७५ अर्थात १२.८७ प्रतिशत, दोश्रो त्रैमासिकमा रु. ३४१२०१७२.अर्थात. २५.७९ प्रतिशत र तेश्रो त्रैमासिकमा रु.२३९७४९८४ अर्थात १८.१२ प्रतिशत र चौथो त्रैमासिकमा रु ५७१६०३८७ अर्थात.४३.२० .प्रतिशत खर्च गरेको देखिएको छ । यसरी नै आषाढ महिनामा मात्र रु. ३९७८८५५४ अर्थात ३०.०७ प्रतिशत खर्च देखिनुले आषाढमा आएर खर्चको चाप बढेको देखिएकाले सन्तुलित खर्च व्यवस्थापन भएको देखिएन । स्वीकृत कार्यक्रम अनुसार त्रैमासिक रुपमा सन्तुलित खर्च हुने गरी कार्यक्रम कार्यान्वयन गरिनुपर्दछ ।

३.४ **खर्च बिश्लेषण-**

पालिकाले यसवर्ष कुल आन्तरिक आय रु. २ करोड ९९ लाख ४४ हजार ३८५, राजस्व बाँडफाँड रु. ९ करोड ३८ लाख ८० हजार ९१२ र अनुदानबाट रु. ३० करोड १७ लाख ४३ हजार ४५९ समेत रु. ४२ करोड ५५ लाख ६८ हजार ७५७ आम्दानी भएकोमा चालुतर्फ रु. ३० करोड ३ लाख १४ हजार ९२७ र पुँजिगततर्फ रु. १३ करोड २२ लाख ८९ हजार १५० गरी जम्मा रु. ४३ करोड २६ लाख ४ हजार ७८ खर्च भएको छ । खर्च मध्ये आन्तरिक आयको हिस्सा ६.९२ प्रतिशत रहेको छ । पालिकालाई प्राप्त भएको सबै अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकमको तुलनामा चालु ७०.५६ र पुँजीगत ३१.०८ प्रतिशतमात्र खर्च भएको देखिन्छ । यसबाट पालिकाले विकास निर्माण कार्यक्रम सञ्चालनमा न्युन खर्च गरी प्रशासनिक कार्यमा बढी खर्च गरेको देखिन्छ । प्रशासनिक खर्च नियन्त्रण गर्दै प्राप्त अनुदान र राजस्व बाँडफाँडको रकम अधिक रुपमा विकास निर्माणमा परिचालन गरिनुपर्दछ ।

३.५ **अवण्डा बजेट** -

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ बमोजिम स्थानीय आर्थिक अवस्था समेतको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरणका आधार तयार गरी स्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारणका आधारमा अवण्डा बजेट नराखी आय र व्ययको अनुमान पेश गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।त्यस्थै आर्थिक कार्यविधि तथा वितीय उतरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ (१३) उपनियम २ मा जुन सुकै कुरा लेखिएको भएतापनि चालु वर्षको बजेटले नखामेका खर्च ब्यहोर्नुपर्ने उचित आधार र पर्याप्त कारण भएमा सम्बन्धित कार्यालयले संलग्न बील भरपाई बमोजिम आगामी वर्षमा भुक्तानी दिनेगरी महालेखा परीक्षकबाट स्वीकृत ढाँचामा भुक्तानी दिन बाँकीको विवरण तयार गरी आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिन भित्र कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट प्रमाणित गरी राख्नुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले यो वर्ष देहाय बमोजिम एकमुष्ट रु.१ करोड २६ लाख ८८ हजार ७६९ बिनियोजन गरी तपसिल बमोजिम चालु तथा पूजीगतका विभिन्न योजना तथा कार्यक्रममा अवण्डा राखी कार्यपालिकाको निर्णयबाट रु. १ करोड १२ लाख ९३ हजार ४४९ खर्च गरेको देखिन्छ। जसले गर्दा वितीय अनुशासन र पारदर्शीता कायम भएको छैन। तसर्थ बजेट खर्चलाई पारदर्शिता र पद्धतिमा आधारित बनाउनु पर्दछ।

पूजीगततर्फ		
कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	विनियोजन	खर्च
समपुरक कोष पुँजीगत	६९८८७६९	६९५०००६
चालु तर्फ		
कार्यक्रम खर्च चालु	३७०००००	३६९२४६१
समपुरक कोष चालु	२००००००	६५०९८२
जम्मा चालुखर्च	५७०००००	४३४३४४३
कुल जम्माअवण्डा खर्च	१२६८८७६९	११२९३४४९

३.६ **गत विगतको भुक्तानी -**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा ९(घ) मा बहुवर्षीय खरिद र विशेष परिस्थितिबाट सृजित दायित्वमध्ये आगामी वर्ष भुक्तानी गर्नुपर्ने बाँकी रकम समावेस गरेर बजेट बनाउने व्यवस्था छ। पालिकाले नियमित र चालु प्रकृतिका खर्चको गत विगतको भुक्तानी दिन बाँकी दायित्व बजेटमा समावेश गरी रु. २३२१२१२६।- भुक्तानी दिएको छ। ऐनको प्रावधान अनुरुप बहुवर्षीय खरिद र विशेष परिस्थितिबाट सृजित दायित्वमात्र गत विगतको भुक्तानी दिने गरी बजेट निर्माण गर्ने तर्फ पालिकाले ध्यान दिनुपर्दछ।

(विस्तृत विवरण बेरूजु दफा ३.६ सँग सम्बन्धित अनुसूचीमा संलग्न छ ।)

३.७ **क्षेत्रगत बजेट तथा खर्च -**

स्थानीय तहको एकीकृत समानुपातिक र दिगो विकासका क्षेत्रगत रुपमा समानुपातिक बजेट विनियोजन गरी खर्च गर्नुपर्ने हुन्छ । यस पालिकाको २०८०।८१ को क्षेत्रगत बजेट र खर्चको स्थिति देहाय अनुसार रहेको देखिन्छ ।लक्ष्य अनुसार खर्च गरी पूर्वाधार विकास गर्न पालिकाले ध्यान दिनु पर्दछ ।

क्र.सं.	क्षेत्र/उपक्षेत्र	विनियोजन	खर्च	खर्च (%)
१	आर्थिक विकास	१६५५२०००.	१३९१४३१३.५	८४.०६
२	सामाजिक विकास	२६१६४७५००.	२२२६९३६६८.७७	८५.११
३	पूर्वाधार विकास	९६४७५५६७.८४	६७६१३७४९.	७०.०८
४	सुशासन तथा अन्तर सम्बन्धित क्षेत्र	६९४९०००.	५७०६३४९.	८२.१२
५	कार्यालय सञ्चालन तथा प्रशासनिक	१४३६८५११५७.७५	१२२६७५९९८.१९	८५.३८
कुल जम्मा		५२५३०९२२५.५९	४३२६०४०७८.४६	

४ **आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली-**

४.१ **मर्मत सम्भार खर्च -**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(५) मा खर्चको पुष्ट्याईं सहित लेखा राख्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले यो वर्ष सवारी साधन मर्मत शिर्षकबाट रु. ४३ लाख र मेशिनरी तथा औजार मर्मत सम्भार तथा संचालन शीर्षकबाट रु. ९ लाख ८५ हजार समेत रु. ५२ लाख ८५ हजार खर्च लेखेकोमा कतिपय भुक्तानीमा मर्मत आदेश संलग्न नगरेको, कतिपयको मर्मत अभिलेख म्यानुअल राखेको, मर्मतबाट फिर्ता प्राप्त पार्टपूर्जा दाखिला गर्ने गरेको देखिएन। केन्द्रिय अभिलेख देखिनेगरी मर्मत आदेश तथा मर्मत संभार तथा संरक्षण अभिलेख खाता PAMS मा अभिलेख राख्नुपर्नेमा सो नगरेकाले कुन कुन मेशिनरी तथा सवारी साधन मर्मत

गरेको हो यकिन गर्ने आधार देखिएन ।तसर्थ सम्बन्धित उपयोगकर्ताबाट मर्मत सम्पन्न भएको पुष्टी हुने प्रमाणित कागजात संलग्न गरी खर्च लेख्नु पर्दछ।केही उदाहरण यस प्रकार छन:

मिति	भौ.नं.	कार्यक्रम/आयोजना/ क्रियाकलापकोनाम	विवरण	खर्च	
२३/०६/२०८०	३१	दिपक टेक्टर रिपेयरिङ्ग सेन्टर	कार्यालयको ट्रेक्टरमर्मत	३९,५००	मर्मत अभिलेख म्यानुअल राखेको
२६/०८/२०८०	२४८	बच्चा प्रसाद साह	ई.प्र.का. एकटाङ्गाकोमोटरसाईकल मर्मत	१५,६६०	मर्मत अभिलेख नराखेको
०४/११/२०८०	५४९	दिपक टेक्टर रिपेयरिङ्ग सेन्टर	कार्यालयको ट्रेक्टर मर्मत	७९,०००	म्यानुअल मर्मत आदेश
०१/१२/२०८०	६४२	कवि मोटरसाइकल मर्मत एण्ड वासिङ्ग सेन्टर	कार्यालयको मोटरसाईकल मर्मत	१५,३३४	म्यानुअल मर्मत आदेश
०८/१२/२०८०	७०५	आर के ट्रेडिङ्ग एण्ड सप्लायर्स	कार्यालयको बारुण यन्त्र मर्मत	२६१९९७	मर्मत अभिलेख नभएको
२८/०१/२०८१	८३२	बालाजु अटो वर्कस प्रा लि	कार्यालयको स्कारपियो मर्मत	२०,४७६	मर्मत अभिलेख नभएको
०६/०२/२०८१	८५८	द बाइक हव एण्ड बुलेट रिपेयरिङ्ग सेन्टर	कार्यालयको मोटरसाईकल मर्मत खर्च भुक्तानी	२४७२०५	विभिन्न प्यान विलबाट खरिदर म्यानुअल मर्मत आदेश लगायत
१८/०३/२०८१	९९३	बि के सी इम्पेक्स	कार्यालयको ब्याकहोलोडरमर्मतको लागि पार्ट्स खरिद	४८९७६४	म्यानुअल मर्मत आदेश
१५/०९/२०८०	३०३	सिप्रदी ट्रेडिङ्ग	महुवन स्वास्थ्य चौकीको एम्बुलेन्स मर्मत	११३९५१	म्यानुअलमर्मत आदेश
२६/०१/२०८१	८०७	भिम महतो थारु	मधुवन मथवल स्वास्थ्य चौकीको एम्बुलेन्स मर्मत	६,४१०	मर्मत आदेश मर्मत अभिलेख खाता लगायत कागजात नभएको
२३/०३/२०८१	१०६८	मोजाहिर मिया मंसुर	कार्यालयको जेसिबी मर्मतसम्बन्धी	५,५००	मर्मतआदेश मर्मत अभिलेख खाता लगायत कागजात नभएको
२३/०३/२०८१	१०६९	नजमुदीन मिया मंसुर	महुवन एम्बुलेन्सको लागिविविध सामग्री	१,५७०	
२३/०६/२०८०	८	मिलेनियम आइ टी शोलुशन	कार्यालयको ल्यापटपमर्मत	३८,२००	म्यानुअल मर्मत अभिलेख
२३/०६/२०८०	९	मिलेनियम आइ टी शोलुशन	कार्यालयको ल्यापटपमर्मत	२९,१५४	म्यानुअल मर्मत अभिलेख
२६/०८/२०८०	२५२	आर के ईन्जिनियरिङ्ग एण्ड सर्भिस सेन्टर	संलग्न बिल अनुसार कार्यालयको ल्यापटप मर्मत	५६,४००	म्यानुअल मर्मत अभिलेख
२८/०८/२०८०	२६९	परफेक्ट कम्प्युटर	कार्यालयको प्रिन्टरमर्मत	८४,७००	म्यानुअल मर्मत अभिलेख
०७/०१/२०८१	७७३	मिलेनियम आइ टी शोलुशन	कार्यालयको ल्यापटपमर्मत	३७,८५०	म्यानुअल मर्मत अभिलेख
०७/०१/२०८१	७७५	परफेक्ट कम्प्युटर	कार्यालयको प्रिन्टरमर्मत	११८३००	म्यानुअल मर्मत अभिलेख
				१,६६०,९७१	

४.२ आन्तरिक लेखापरीक्षण -

स्थानीय तह संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७७ (२) मा स्थानीय तहले कानुन बमोजिम लेखापरीक्षण गराउनु पर्ने उल्लेख छ ।पालिकाले यस वर्षको आर्थिक कारोबारको आन्तरिक लेखापरीक्षण गराएको छैन । तसर्थ कानुनमा तोकिए बमोजिम आर्थिक कारोबारको आन्तरिक

लेखापरीक्षण गराई आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्दछ ।

४.३ आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा -

प्रत्येक स्थानीय तहले आफ्नो आन्तरिक कारोवार, आन्तरिक जाच एवं आर्थिक कार्य प्रणाली प्रभावकारी र व्यवस्थित गराउन आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन गर्नुपर्ने व्यबस्था भएपनि आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन भएको छैन । आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठनको अभावमा आर्थिक कारोवार अव्यवस्थित भई वित्तीय जोखिम बढ्ने संभावना रहन्छ । तसर्थ यस पालिकाले आन्तरिक लेखापरीक्षण शाखा गठन गरी आर्थिक कारोवारको यथार्थता एवं वित्तीय जोखिम न्यूनीकरण गर्ने तर्फ ध्यान दिनु पर्दछ ।

४.४ आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली -

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन,२०७४ को दफा ७८ वमोजिम आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली तयार गरी लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।तर पालिकाले त्यस्तो प्रणाली तयार गरी लागु गरेको पाईएन। जसले गर्दा पालिकाको आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कमजोर रहेको र सोमाथि विश्वस्त हुन सक्ने अवस्था रहेको छैन।यस सम्वन्धमा देखिएका केही व्यहोराहरु देहाय बमोजिम रहेका छन:

- पालिकाले स्वीकृत ढाँचामा लेखा राख्ने प्रयास गरे तापनि जिन्सी खाता, बैक नगदी किताब, लेजर लगायत खाताहरु प्रमाणित नगरेको, खर्चको बिल भरपाई तेरिज बनाई जोडजम्मा गर्ने नगरेको, आम्दानी तर्फको खाता व्यवस्थित नराखेको,
- भौतिक एवं वित्तिय स्थिति देखिने गरी वार्षिक कार्यक्रमको लक्ष्य प्रगति विवरण तयार नगरेको, निर्माण कार्य तथा सञ्चालित भएका योजनाहरूको बिल भरपाई व्यवस्थित रुपमा नराखेको, खर्चको तेरीज तयार नगरेको, आधारभूत कागजातहरुको संरक्षणमा ध्यान नदिएको, आंशिक बिल भरपाई मात्र श्रेस्तासाथ राख्ने गरेको,
- उपभोक्ता समितिहरुले पेश गरेको बिल भरपाईहरु मूल्याङ्कन अनुसार भए नभएको यकिन गर्ने नगरेको,
- पालिकाबाट सञ्चालित आयोजनाको मर्मत सम्भारको लागि मर्मत सम्भार कार्यविधि तर्जुमा गरेको पाइएन,
- पालिकाले उद्धेश्य प्राप्तिमा आइपर्ने सक्ने सम्भावित जोखिमहरु पहिचान गरी सोको निराकरणको प्रयास गरेको अभिलेख राखेको छैन,
- सञ्चालित योजनाको सूचनापाटीमा आयव्यय, अपेक्षित र वास्तविक लाभका साथै उपभोक्ताको योगदान र कार्य सम्पादन लगायतका विषय पारदर्शी गर्न सकेको छैन । सरोकारवाला सहितको सार्वजनिक सुनुवाई र सार्वजनिक परीक्षण गर्नुपर्नेमा उपभोक्ता समितिका पदाधिकारी भित्रमात्र यस्तो सुनवाई वा परीक्षण सीमित गरेको अवस्था समेत छ,
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ को दफा १३ मा प्रत्येक आर्थिक वर्ष शुरु हुनुभन्दा १५ दिन अगावै आफ्नो क्षेत्रभित्रको निर्माण कार्य तथा अन्य सेवाको प्रयोजनको लागि निर्माण सामग्री, ज्याला, भाडा तथा महशुलको स्थानीय न्यूनतम दररेट तोक्नुपर्ने व्यवस्था छ । तर पालिकाले हालसम्म स्थानीय न्यूनतम दररेट निर्धारण गरेको पाइएन । कानूनमा भएको व्यवस्थाको परिपालना हुनुपर्दछ,
- यस पालिकामा कार्यरत सबै कर्मचारीको कार्य विवरण वनाई सोको आधारमा कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्नुपर्नेमा सो गरेको पाईएन,
- ठेक्का वा उपभोक्ताबाट हुने कामको निर्माण सुरु, लागत, सम्पन्न हुने मिति लगायत विस्तृत विवरण देखिने गरी ठेक्का अभिलेख खाता तयार गरेको पाइएन,
- पालिकाले निर्माण व्यवसायी तथा उपभोक्ता समिति मार्फत कार्य गराएकोमा निर्माण कार्यमा प्रयोग हुने सामानको गुणस्तर परीक्षण गर्ने गरेको पाइएन,
- सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम ९७ अनुसार यस वर्ष कार्यसम्पन्न भएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु उपभोक्ता समितिलाई मर्मत सम्भार गर्ने जिम्मा सहित हस्तान्तरण गर्नुपर्नेमा सो गरेको पाईएन,
- खरिद भएको औषधि तथा जिन्सी मालसामानको pams दाखिला गरेको छैन।

- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ अनुसार रु.१० करोड भन्दा बढी रकमको वस्तु, निर्माण, परामर्श लगायत खरिद गर्दा खरिद गुरुयोजना तयार गर्नुपर्नेमा पालिकाले खरिद योजना र खरिद गुरुयोजना तयार नगरी प्रतिस्पर्धात्मक विधि समेत नअपनाई सोझै खरिद कार्य गरेको छ,
- पालिकाबाट सञ्चालन गरिएका अभिमुखीकरण कार्यक्रम सीप विकास तालिम लगायका कक्षाहरुमा श्रोत व्यक्तिलाई प्रशिक्षण भत्ता भुक्तानी गरेकोमा अधिकांशमा कार्यपत्र समावेश छैन भने विभिन्न् कार्यक्रमहरुको अनुगमन गरेको भनी भत्ता भुक्तानी गरेकोमा अनुगमन प्रतिवेदन समेत छैन भएका प्रतिवेदन पनि पूर्ण रुपमा भरेको छैन ।
- बैठक भत्ता बापत भुक्तानी भएकोमा नियमित कार्य प्रकृतिका लागि समेत बैठक बसेको भनी भुक्तानी गरेको छ ।
- पालिकाले कृषि तथा पशुसँग सम्बन्धित सामग्री, लघुउद्यम विकास सम्बन्धी सामग्री तथा अन्य अनुदान वितरण गर्दा लाभग्राहीको पहिचान खुल्ने गरी नागरीकता नम्बर तथा सम्पर्क नम्बर समावेश नगरी नाममात्र उल्लेख गरी भरपाई गराई वितरण गर्ने गरेको देखियो,
- पालिका भित्रका विद्यालय अनुगमन मापदण्ड तयार गरेको छैन भने अनुगमन समेत गरेको देखिने अभिलेख राखेको छैन,
- पालिकाले शिक्षातर्फको कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिकामा उल्लेख भए अनुसार शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (IEMIS) मा प्रविष्ट तथ्याङ्कलाई सम्बन्धित विद्यालयबाट कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन (भिडान) गराइ शिक्षा अधिकृतबाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरुलाई अनुदान निकासा दिनुपर्नेमा कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्याङ्कसँग सत्यापन गर्ने व्यवस्था कार्यान्वियन गरेको पाइएन,
- संस्थागत विद्यालयहरूको दर्ता, नवीकरण, शुल्क निर्धारण, वर्गीकरण लगायतका अभिलेख व्यवस्थित तवरले राखेको पाइएन,
- संस्थागत विद्यालयहरूमा अध्ययनरत विद्यार्थीहरुको तथ्याङ्क IEMIS अद्यावधिक गरेको छैन,
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को दफा २७ बमोजिम मन्त्रालय, विभाग, प्रदेश मन्त्रालय तथा पालिकाका प्रमुख वा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले भत्ता वितरण कार्य प्रकृयाको निरीक्षण तथा अनुगमन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । सो बमोजिम पालिकाले कसैले दोहोरो हुनेगरी र सरकारी सुबिधा लिने व्यक्तिले भत्ता लिए नलिएको सम्बन्धमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन दिएको देखिएन,
- पालिकाले एक आर्थिक वर्षको अन्त्यभित्र भएको आफ्नो आर्थिक कारोवारको अनुसूची १४ वमोजिम ढाँचामा वार्षिक प्रतिवेदन तयार गरेको पाइएन
- केहि गोश्वारा भौचरहरुमा कार्यालय प्रमुखले दस्तखत गरी प्रमाणित गरेको छैन
- तसर्थ पालिकाले आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई तोकिए बमोजिम प्रभावकारी र विश्वशनीय बनाई सेवा प्रवाह सुदृढ बनाउने तर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

४.५ भ्रमण अभिलेख एवं प्रतिबेदन -

भ्रमण खर्च नियमावली, २०६४ अनुसार आफू कार्यरत क्षेत्रभित्र भ्रमण गर्दा दैनिक भ्रमण भत्ता नपाउने तथा एकै दिन गएर फर्किन सक्ने ठाउमा खाजा खर्च वापत दैनिक भ्रमण भत्ताको २५ प्रतिशत रकम दिन सकिने उल्लेख छ । नियम २१ मा भ्रमणमा खटिने पदाधिकारी वा कर्मचारीले भ्रमण प्रारम्भ गरेपछि सम्बन्धित कार्यालयले अनुसूची-६ बमोजिमको ढाँचामा भ्रमण अभिलेख राख्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले विभिन्न पदाधिकारी तथा कर्मचारीले विभिन्न स्थानमा भ्रमण गरेको भ्रमण आदेश र भ्रमण विल अनुसार भ्रमण खर्चबाट रु.१४ लाख ९९ हजार र अनुगमन मूल्याङ्कनबाट रु. ३८ लाख ७४ हजार खर्च लेखेकोमा भ्रमण अभिलेख व्यवस्थित राखेको छैन, साथै भ्रमण/अनुगमन प्रतिबेदन बेगर खर्च लेखेको दैनिक भ्रमण भत्ता भुक्तानी गरेको नियमित देखिएन । नियमावलीमा उल्लेख भएबमोजिम भ्रमण अभिलेख तथा भ्रमण प्रतिवेदन राखेर मात्र भ्रमण खर्च लेख्नु पर्दछ ।

५ कानून निर्माण एवं कार्यान्वयन-

५.१ कानून कार्यान्वयन स्थिति –

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ अनुसार स्थानीय तहहरुले आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा ऐन तथा सोको अधिनमा रही नियम, निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड बनाई कार्यान्वयनमा ल्याउन सक्ने व्यवस्था छ । जसअनुसार स्थानीय तह सञ्चालनको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट ५२ नमूना कानूनहरु बनाई उपलब्ध गराएकोमा यस पालिकाले हालसम्म ११ वटा ऐन, ४ वटा नियमावली, ९ वटा कार्यविधि, ४ निर्देशिका र ३ मापदण्ड गरी ३१ वटा कानुन निर्माण गरी कार्यान्यिनमा ल्याएको छ र ३० वटा कानुन राजपत्रमा प्रकाशन भएका छन् ।

५.२ **न्यायिक समिति** –

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ४६ देखि ५३ सम्म न्यायिक समितिको अधिकार क्षेत्र तथा न्याय सम्पादन प्रक्रियाको व्यवस्था गरेको छ । समितिमा परेको उजुरीमध्ये मेलमिलाप प्रकृतिका आधारमा विवाद दर्ता भएको ३ महिनाभित्र टुङ्गो लगाउने व्यवस्था छ । तर लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार गतबर्ष फछ्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउन बाकी २ र यो बर्ष थप भएको १९ गरी कुल २१ विवाद दर्ता भएकोमा ७ वटा मात्र फछ्र्यौट भएको र १४ बाँकी देखिन्छ । न्याय सम्पादन प्रक्रियालाई ऐनले तोकेको म्यादभित्र फछ्र्यौट वा कारबाही किनारा गरी टुङ्गो लगाउनुपर्दछ ।

६ **जिन्सी व्यवस्थापन-**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ९९ मा जिन्सी मालसामानको मौजुदा अवस्थाको बारेमा कम्तिमा वर्षमा १ पटक कार्यालय प्रमुख आफैले वा जिन्सी शाखाको जिम्मा लिने बाहेक अन्य कर्मचारीलाई जिन्सी निरीक्षण गर्न लगाई प्रतिवेदन लिनुपर्ने व्यवस्था छ। यस वर्ष पालिकाले जिन्सी निरीक्षण गरि मर्मत गर्नुपर्ने, लिलाम विक्री गर्नु पर्ने तथा मिन्हा गर्नुपर्ने भनी जिन्सी समानको पहिचान गरि जिन्सी निरीक्षण गरेको छ तर जिन्सी निरीक्षण गरी तोकिए अनुसार पुराना सामानहरूको मर्मत वा लिलाम गर्ने प्रकृया अगाडी बढेको छैन।जिन्सी निरीक्षणबाट मर्मत गर्नुपर्ने, लिलाम वा मिन्हा गर्नुपर्ने सामानहरुको तोकीए बमोजिम जिन्सी व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी वनाउनुपर्दछ।

७ **आर्थिक सहायता र अन्य विविध खर्च** -

आर्थिक कार्यविधि तथा वितीय उतरदायित्व नियमावलीको नियम ४० मा विपद् व्यवस्थापन जस्ता कार्यमा निर्णय अनुसार खर्च गर्न वा आर्थिक सहायता दिन, प्रचलित कानून बमोजिम वा नेपाल सरकारले निर्णय गरेर आर्थिक सहायता वा अनुदान दिने भनी तोकिदिएको रकम भुक्तानी गर्न, स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रम अनुसार लक्षित समूहलाई वितरण गरिने मालसामान (बीउ बिजन, बोट विरुवा, दोपाया, चौपाया आदि वितरण गर्न सकिने ब्यवस्था छ तर त्यस्तो नगद वा वस्तुगत आर्थिक सहायता दिनलाई बजेट पेश गर्दा लक्ष्य, कार्यक्रम, लागत अनुमान र कुन नियम वा निर्णयबाट कसलाई कसरी वितरण गरिने हो सो प्रष्ट खोली पेश गर्नु पर्ने ब्यवस्था छ ।पालिकाले आर्थिक सहायता वितरणको कुनै कार्यविधि मापदण्ड नबनाई वडाको सिफारिसको आधारमा यस आ.व. मा रु.६०४५५० आर्थिक सहायता भुक्तानी गरेको छ।लेखापरीक्षणका क्रममा नमुना लिएर आर्थिक सहायताको परीक्षण गर्दा आगलागी पिडित, विपन्नलाइ औषधी उपचार, विभिन्न पर्व जात्रामा गरिने खर्च, लगायतमा आर्थिक सहायता दिने गरेको पाइयो।नमुना परीक्षणबाट तपसिलमा उल्लेखित ब्यक्तिलाइ दिइएको आर्थिक सहायता रु. २३७८६ आवश्यकतामा आधारित भन्दा पनि पहुँचका आधारमा दिएको देखिएकाले सो रकम असुल हुनुपर्ने

गो भौ र मिति	विवरण	खर्चलेखेको शिर्षक	भुक्तानीपाउने	रकम	कैफियत
७२९-२०८०/१२/९	वडा न ६ मा होलीको अवसरमा दौड प्रतियोगिताको लागि आर्थिक सहायता	आर्थिक सहायता तथा प्रकोप ब्यवस्थापन	स्थानीययुवा उमेश साह	१००००	विल भरपाइ पेश नभएको निवेदनको आधारमा मात्र खर्च लेखेको
७४२-२०८०/१२/२३	धर्मदेव साह तेलीलाइ विपन्न औषधी उपचार बापत आर्थिक सहायता भुक्तानी	आर्थिक सहायता तथा प्रकोप ब्यवस्थापन	स्थानीयबासी धर्मदेव साह तेली वडा न ६	१००००	धर्मदेव साह तेलीको नियमित शारिरिक चेक जाँच गरेको विल पेश गरी सहायता माग गरेकोमा सहायता भुक्तानीगरेकोले रकम असुल हुनुपर्ने निज विपन्न भएको प्रमाण पुष्टि हुने आधार नभएकोले पेश गरेको रिपोर्ट अनुसार शारिरिक अवस्था सामान्य रहेको छ
७४३-२०८०/१२/२३	मंगल हजरा दुसादलाइ विपन्न भएकोले आर्थिक सहायता		मंगलहजारा दुसाद	३७८६	मंगल हजरा दुसादलाइ विपन्न भएकोले आर्थिक सहायता बापत रु ६०००दिएको तर २२१४ मात्र विल पेश भएकाले बाकी रकम असुल हुनपर्ने
				२३७८६	

असुल गर्नुपर्ने	२३,७८६

८ संगठन तथा कर्मचारी व्यवस्थापन-

८.१ तलबी प्रतिवेदन-

स्थानिय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ बमोजिम स्थानीय तह, अन्तर्गतका कर्मचारीहरुको बार्षिक तलबी प्रतिबेदन आन्तरीक लेखापरीक्षकबाट र निजामती कर्मचारीको तलबी प्रतिवेदन निजामती सेवा ऐन २०४९ को दफा ७ (ख) मा जिल्ला स्थित प्रदेश लेखा नियन्त्रक कार्यालयबाट पारित गराई तलब खर्च लेख्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले यस आर्थिक बर्षको तलबी प्रतिवेदन पारित नगरी रु. ८४ लाख ७८ हजार कर्मचारी पारीश्रमिकमा भुक्तानी गरेको छ । तलबी प्रतिवेदन पारित नहुँदा तलव स्केल र ग्रेड भिडान गर्न सकिएन । नियमावलीको व्यवस्था अनुसार प्रतिवेदन पारित गरेर मात्र तलब खर्च लेख्नु पर्दछ ।

८.२ प्रशासकीय संगठन र जनशक्ति व्यवस्थापन –

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ८३ बमोजिम स्थानीय तहको कार्यबोझ, राजस्व क्षमता, खर्चको आकार र स्थानीय आवश्यकता समेतलाई ध्यानमा राखी कर्मचारी समायोजन भएपछि मात्र संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणका आधारमा स्थानीय तहमा संगठन संरचना कायम हुने व्यवस्था छ । पालिकामा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित ४० स्थायी र १६ करार दरबन्दी स्वीकृत रहेकोमा लेखापरीक्षण अवधि सम्म प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सहित ४ जना स्थायी पदपूर्ती भएको देखिन्छ । लेखापरीक्षणको क्रममा प्राप्त विवरण अनुसार कार्य व्यवस्थापनका दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण मानिएका प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत, इन्जीनियर, शिक्षा अधिकृत, लेखा अधिकृत सहित ३६ पदहरु रिक्त रहेका छन् । दरबन्दी बमोजिम जनशक्तिको पूर्णता नहुँदा विषयगत कार्यक्रम सञ्चालन, सेवा प्रवाह तथा पालिकाको समग्र कार्य सम्पादनमा असर परेको स्थिति छ । तसर्थ रिक्त पदहरु यथाशक्य छिटो पूर्ति गरी सेवा प्रवाह प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।

८.३ पदाधिकारी सुविधा -

मधेश प्रदेश सरकारले बनाएको स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुले पाउने सुविधाको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन,२०७५ को दफा ३ मा स्थानीय तहको आन्तरिक स्रोत समेतको आधारमा सम्बन्धित सभाले पारित गरेको सुविधा तथा भत्ता पाउने व्यवस्था छ। तर पालिकाले यो वर्षको राजश्व बाँडफाड संघीय सरकारको स्रोतबाट पदाधिकारी सुविधा शीर्षकमा रु.१ करोड ३० लाख

४६ हजार ४०० खर्च गरेको छ । जुन यस वर्षको आन्तरिक आम्दानी(अल्या सहित) २,९९,४४,३८५. को ४3.५६ प्रतिशत हुन्छ । उक्त कानूनले आन्तरिक स्रोत समेतको आधारमा सुविधा पाउने व्यवस्था गरेतापनि पालिकाले राजश्व बाँडफाँडबाट मात्र खर्च व्यहोरेको देखिन्छ । तसर्थ पालिकाले आन्तरिक आय बढाई यस्तो खर्चलाई आन्तरिक आयको निर्दिष्ट सिमाभित्र राख्नुपर्दछ ।

सि.नं	विवरण	प्रमुख	उपप्रमुख	वडा अध्यक्ष	कार्यपालिका सदस्य	सभा सदस्य	जम्मा
१	बैठक भत्ता	२४०००	२४०००	८६४००	८६४००	२७३६००	४९४४००
२	यातायात खर्च	०	१७४०००	७२००००	५७६०००	६८४०००	२१५४०००
३	टेलिफोन,मोबाइल	६००००	३६०००	१८००००	१४४०००	४५६०००	८७६०००
४	पुस्तक,पत्रिका, ईन्टरनेट	४८०००	३६०००	२१६०००	२१६०००	४५६०००	९७२०००
५	अनुगमन खर्च	३६०००	३००००	१४४०००	१४४०००	४५६०००	८१००००
६	अतिथि सत्कार	१८००००	१२००००	५४००००	५०४०००	४५६०००	१८०००००
७	चाडपर्व खर्च	१८००००	१८००००	१०८००००	१०८००००	३४२००००	५९४००००
	जम्मा	५२८०००	६०००००	२९६६४००	२७५०४००	६२०१६००	१३०४६४००

९ **चालु आ.व.को पेस्की बाँकी -**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ५० मा पेश्की दिईएको रकम तोकिएको म्याद भित्र फछ्र्यौट गर्नु गराउनु पेश्की लिने दिने दुवै थरिको कर्तव्य हुने उल्लेख छ।पालिकाले निम्न कर्मचारी तथा संस्थालाई दिएको पेश्की गत आर्थिक वर्षको समेत फस्र्यौट नभई रु. १ करोड ३९ लाख ७१ हजार ३१४ बाँकी रहेको देखिन्छ। जस मध्ये आ.व.२०८०।८१को म्याद समाप्त भएको फस्र्यौट गर्न बाँकी रु. २०४४६०० देखिन्छ।उक्त पेश्की फछ्र्यौट गर्नुपर्ने रु

क्र.सं.	गो.भौ. न.	पेश्कीकोविवरण	पेश्कीलिने ब्यक्ति, फर्म वा कम्पनीको नाम	कर्मचारीभए पद	म्यादनाघेको
१	१४०	महुवन बलुवा मेला व्यवस्थापन	लखनलाल कानु	कार्यालयसहयोगी	३०००००.
२	२३	वडा भरी छठ घाट व्यवस्थापन	रम्भु गिरी	कार्यालयसहयोगी	१०००००.
३	२२०	छठघाट व्यवस्थापन खर्च	महेश्वर महतो	खरिदार	२५००००.
४	२९२	वडा भरीका युवाहरुका लागि व्यवसाय संचालन तथा उद्यम सम्बन्धिअवलोकन भ्रमण	गणेश साह गोढ	सहायकपाँचौ	१०००००.
५	६७१	होलि मिलन कार्यक्रम	दिपराज प्रसाद यादव	कम्प्युटरअपरेटर	५००००.
६	७३७	एकडर्वामा मेला तथा यज्ञ व्यवस्थापन	अरुण कुमार गुप्ता	अमिन	३०००००.
७	७५१	एकडर्वामा मेला तथा यज्ञ व्यवस्थापन	अरुण कुमार गुप्ता	अमिन	२०००००.
८	१६८	समपुरक कोष पुँजीगत	अरुण कुमार गुप्ता	अमिन	५०००००.
९	३६७	कार्यक्रम खर्च	नेपाल रेडक्रस रक्त संचार केन्द्र	संयोजक	४४६००.
१०	२८७	शैक्षिक अवलोकन तथा भ्रमण कार्यक्रमको लागि विद्यालयलाई अनुदान	श्री नेपाल राष्ट्रिय माध्यमिक विद्यालय, महुवन		२०००००.
कुल जम्मा					२०४४६००.

पेश्की	२०,४४,६००

१० राजश्व र आन्तरिक आय-

संघ, प्रदेश र स्थानिय तहले आफ्नो आर्थिक अधिकार क्षेत्रभित्रको विषयमा कर लगाउन र ती स्रोतहरुबाट राजस्व उठाउन सक्नेछन् भनी नेपालको संविधान को धारा ६० ले व्यवस्था गरेको छ भने अन्तरसरकारी वित्त व्यवस्थापन ऐन, २०७४ ले स्थानिय सरकारका राजस्वका अधिकारमा सम्पत्ति कर, घरबहाल कर, भुमि कर (मालपोत), व्यवसाय कर लगायत अन्य कर, शुल्क र दस्तुर सम्वन्धी व्यवस्था गरेको छ । नेपालको संविधान बमोजिम सखुवा प्रसौनी गाउँपालिकाले आर्थिक ऐन, २०८० बनाई कार्यान्वयन गरेको सम्दर्भमा आन्तरिक आय सम्वन्धी देखिएको व्यहोराहरु निम्नानुसार रहेका छन् ।

१०.१ आन्तरिक आय -

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ६६ बमोजिम स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले पालिकामा प्राप्त हुने आन्तरिक आय समेतको व्यवस्थापन गर्न सक्ने व्यवस्था छ । पालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०।८१ मा केन्द्रीय अनुदानबाट गरेको खर्चका तुलनामा आन्तरिक आयको स्थिति देहाय बमोजिम छ ।

केन्द्रीय अनुदानबाट खर्च	आन्तरिक आय(गत वर्षको अल्या सहित)	आन्तरिक आय प्रतिशत
२९०१६०९४४	२,९९,४४,३८५.	१०।३१

उपर्युक्त विवरण अनुसार स्थानीय तहमा प्राप्त केन्द्रीय अनुदानबाट भएको खर्चको तुलनामा आन्तरिक आयको हिस्सा १०.३१ प्रतिशत मात्र रहेको छ। त्यसैले पालिकाको आन्तरिक आय सङ्कलनको दायरालाई फराकिलो पार्दै आन्तरिक आय बृद्धि गर्नेतर्फ ध्यान दिनुपर्ने देखिन्छ ।

१०.२ व्यवसाय कर-

सखुवा प्रसौनी गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०८० को दफा ५ मा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र व्यापार, व्यवसाय वा सेवामा पूँजीगत लगानी र आर्थिक कारोकारका आधारमा अनुसूचि (४) बमोजिम व्यवसाय कर लगाइने र असुल गर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले रु. १०००० मात्र व्यवसाय कर संकलन गर्न सफल भएको देखिन्छ । पालिकामा नेपाल बैंक लि., कृषि बिकास बैंक लि., फवाड लघुवित्त, स्वावलम्बन लघुवित्त, छिमेक लघुवित्त, सृजनशील लघुवित्त लगायत निजी विद्यालय, पसल, ब्युटी पार्लर जस्ता ब्यवसाय संचालनमा रहेका छन। छिमेक लघुवित्त र फवाड लघुवित्त मात्र दर्ता भई करको दायरामा आएको देखिन्छ। व्यवसाय कर आर्थिक वृद्धि विकासको सुचक पनि हो। तसर्थ पालिकाले व्यवसायिक क्रियाकलापमा जोड़ एंव व्यवसायलाई प्रोत्साहन दिदै व्यवसायिक वातावरणको निर्माण गरी व्यवसायको कर अधिकतम पार्ने लक्ष्य राख्नुपर्दछ । पालिकाले आफ्नो क्षेत्रभित्र व्यवसायिक पूर्वाधार र वातावरण निर्माण गर्न आफ्नो लक्ष्य, कार्य र खर्चलाई त्यस तर्फ जोड दिनुपर्दछ तसर्थ व्यवसायिक क्रियाकलाप वृद्धि भई व्यवसायको कर लगायत समानान्तर रुपमा सम्पत्ति कर र घरबहाल कर पनि वृद्धि हुने सम्भावना रहन्छ ।

१०.३ सम्पत्ति कर-

सखुवा प्रसौनी गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०८० को दफा २ मा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र अनुसुचि बमोजिम एकीकृत सम्पत्ति कर लगाइने र असूल उपर गर्ने व्यवस्था रहेको छ । पालिकामा हालसम्म सम्पत्ति कर संकलन नभएको देखिन्छ । पालिकाले सम्पति करलाई राजस्वको दायरामा ल्याउन सके पालिकाको आम्दानीको महत्वपुर्ण स्रोत बन्ने हुँदा पालिकाको सम्पति करलाई राजस्वको दायरामा ल्याउन विशेष जोड दिनुपर्ने देखिन्छ ।

१०.४ उपकरण संचालनबाट आय-

पालिकाले जे.सी.वी. प्रयोग गरे बापत उपभोक्ता समिति, निजी प्रयोजन र ठेकेदारका लागि छुट्टा छुट्टै शुल्क निर्धारण गरी शुल्क उठाउने ब्यवस्था पालिकाको आर्थिक ऐन, २०८० मा उल्लेख गरेको छ। जे.सी.वी. प्रयोग गरे बापत उपभोक्ता समिति र निजी प्रयोजनका लागि रु. २६०० र ठेकेदारका लागि रु. ३००० प्रति घण्टा शुल्क लिने गरी शुल्क निर्धारण गरेको छ। जे.सी.बी. को आम्दानी बापत

पालिकाले यस आर्थिक बर्षमा रु. २८५०० संकलन भएको छ। पालिकाले जे.सी.बी. कति घण्टा चलेको हो, सो मध्ये सार्वजनिक काममा कति चलेको र अन्य प्रयोजनमा कति चलेको लगबुक व्यवस्थित रुपमा राखेको छैन। यसका साथै मेशिन मर्मत, चालक खर्च लगायतको कुनै अभिलेखिकरण पनि राखेको छैन। पालिकाले यन्त्र उपकरणको लगबुक तथा सो संग सम्बन्धित आय र ब्ययको ब्यवस्थित अभिलेख राख्नु पर्दछ।

१०.५ **बैंक दाखिला गर्नुपर्ने राजश्व-**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ को दफा २८ बमोजिम गाउँपालिकामा संकलित आय दैनिक रुपमा तथा त्यसको भोलिपल्ट राजस्व खातामा दाखिला गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।साथै नियमावली २०७७ को उपनियम (६) अनुसार कार्यालयमा नगद वा बैंक भौचरका रुपमा प्राप्त भएको जुनसुकै राजस्व रकमको अनिवार्य रुपमा आम्दानी रसिद काटी सम्बन्धित खातामा आम्दानी जनाउनु पर्ने व्यवस्था रहेको छ। पालिकाले तपसिल बमोजिम संकलित राजश्व बैंक दाखिला नभएकोले दाखिला गर्नुपर्ने रु.

आम्दानीगर्ने निकाय / ब्यक्ति	संकलित रकम	बैंक दाखिला रकम	असुल गर्नुपर्ने रकम
मधुवन मथवल स्वास्थ्य चौकी	१२५४५	८७२५	३८२०
सखुवा प्रसौनी जनस्वास्थ्य प्रयोगशाला	४२२३७.५	४००८७.५	२१५०
जम्मा			५९७०

प्रमाण पेश नगरेको	५,९७०

१०.६ **आय ठेक्काको किस्ता असुल -**

सरकारी ठेक्का बन्दोवस्ती ऐन,२०२० को दफा २७ (१) बमोजिम कुनै ठेकेदारले आफूले गरेको कबुलियत बमोजिम काम नगरेमा वा ठेक्काको अवधि भुक्तान हुनुभन्दा अगावै ठेक्का छोडे वा तोडेमा त्यसबाट नेपाल सरकारलाई भएको नोक्सानी र नेपाल सरकारले ठेकेदारबाट लिनु पर्ने बाँकी र त्यसको दश प्रतिशत सुद समेत सो ठेकेदारले राखेको डिपोजिटबाट असुल नभए निज र निजको जमानी हुने व्यक्तिबाट कानून बमोजिम असुल उपर गर्नुपर्ने व्यवस्था छ।पालिकाले आफ्नो क्षेत्रमा रहेको लखनपुर पोखरी २०८०/०२/१६ देखि ५ वर्षको लागि वार्षिक २५१००० किस्ता बुझाउने गरी वकिल मिया धोबीसंग सम्झौता भइ पहिलो किस्ता अग्रिम बुझाएको तर २०८१/२/१६ मा दोश्रो किस्ता बापत बुझाउनुपर्ने किस्ता रु. २५१००० बुझाउन बाँकी रहेको देखिन्छ।सम्झौता अनुसार समयमा बुझाउनुपर्ने किस्ता बुझाउन निज वकिल मिया धोबीलाइ पत्राचार गरी समयमै किस्ता रकम ब्याज सहित असुल गर्नुपर्दछ।

असुल गर्नुपर्ने	२,५१,०००

१०.७ **जफत बोलपत्र जमानत दाखिला-**

सरकारी ठेक्का बन्दोवस्ति ऐन,२०२० को दफा १३ मा ठेक्का बन्दोबस्त गर्नकालागि यस ऐन बमोजिम कुनै टेण्डर वा डाँक स्वीकृत भएकोमा सो टेण्डर दिने वा डाँक दिने वा डाँक बोल्नेले तोकिए बमोजिमको म्याद भित्र चलन पूर्जी नलिएमा वा पट्टा नउठाएमा निजले दफा ६ बमोजिम राखेको डिपोजिट जफत भई नेपाल सरकारले लग्नेछ भन्ने ब्यवस्था छ। नेपाल सरकारले जफत गरेको यस्तो रकम सम्बन्धित शीर्षकमा संचितकोष दाखिला गरी हिसाब राख्नुपर्दछ।आ.ब. २०८०/८१ मा सिलबन्दी दरभाउको माध्यमबाट ठेक्का प्रकृयामा गएको यस सखुवा प्रसौनी गाउँपालिकामा रहेको एकडर्वा पोखरीको सिलबन्दी दरभाउमा तपसिल बमोजिमका बोलपत्रदाताले प्रस्ताव पेश गरेको भएतापनि प्रथम हुने, दोश्रो हुने र तेस्रो हुने तीनैजना बोलपत्रदाता सम्झौता गर्न नआएकाले पालिकाले निजहरुले राखेको बोलपत्र जमानत बापत राखेको रकम जफत गरेको रु. ३०००० संचितकोष दाखिला गरेको छैन। बोलपत्र जमानत जफत गरिएको उक्त रकम स्थानीय संचितकोषमा दाखिला गरेको प्रमाण पेश गर्नुपर्ने रु

प्रस्तावदाता	कबोल अंक	बोलपत्रजमानत	
वकिल मिया धोबी	५५५०००	१००००	प्रथम
धर्मराज साह	४५००००	१००००	दोश्रो
होसिला प्रसादसाह तेली	४०००००	१००००	तेश्रो
जम्मा		३००००	

असुल गर्नुपर्ने	३०,०००

११ **छात्रा छात्रवृति-**

१७२।१।७ कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०८०।८१ को क्रियाकलाप नं ७.२.२.१ को दफा ४.२ मा IEMIS मा प्रविष्ट तथ्यांकहरुलाई सम्वन्धित विद्यालयवाट कक्षागत विद्यार्थीहरुको यथार्थ तथ्यांकसंग सत्यापन गराइ शिक्षा अधिकृतवाट प्रमाणित गरी सोका आधारमा विद्यालयहरुलाई छात्रवृति रकम अनुदान दिने व्यवस्था छ।सो अनुसार छात्रा छात्रवृति कक्षा १–८ सम्मका विद्यार्थीलाई प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु ४०० का दरले र दलित छात्रवृति प्रति विद्यार्थी वार्षिक ४०० का दरले दिनु पर्ने उल्लेख छ। पालिकाले देहायका विद्यालयहरुका छात्राहरुलाई छात्रा छात्रवृति भुक्तानी गर्दा इमिस डाटा भन्दा वढी विद्यार्थीलाई रु ८३२०० छात्रवृति दिएको पाइयो।तसर्थ इमिस डाटा भन्दा वढी संख्यालाई भुक्तानी दिएको रकम सम्वन्धित विद्यालयवाट असुल गर्नु पर्ने रु

कक्षा	इमिस अनुसार छात्रा संख्या	निकासा दिएको छात्रा संख्या	वढी संख्या	दर	वढी निकासा
ने रा मोहन आदर्श नि मा वि औराहा पचगावा					
१	१५	२७	१२	४००	४८००
२	१४	२४	१०	४००	४०००
३	१९	२९	१०	४००	४०००
४	३८	४७	९	४००	३६००
५	२२	३०	८	४००	३२००
६	१७	२०	३	४००	१२००
७	२२	२५	३	४००	१२००
				जम्मा	२२०००
गढ भगवती प्रा वि सखुवा प्रसौनी					
१	४५	५५	१०	४००	४०००
२	२२	२४	२	४००	८००
३	१४	१७	३	४००	१२००
४	१३	१५	२	४००	८००
५	१६	१८	२	४००	८००
				जम्मा	७६००
गढी भगवती प्रा वि सखुनिया					
१	८	१८	१०	४००	४०००
२	४	१२	८	४००	३२००
३	१४	२४	१०	४००	४०००
४	९	११	२	४००	८००
५	१८	२८	१०	४००	४०००
				जम्मा	१६०००
मदर्शा इस्लामिया फैजुल उलुम देवरवाना					
१	४७	५५	८	४००	३२००
२	५८	६६	८	४००	३२००
३	५४	६२	८	४००	३२००
४	४१	४९	८	४००	३२००
५	४२	५०	८	४००	३२००
				जम्मा	१६०००

रामसुरत महतो प्राथमिक विद्यालय श्रीपुर					
१	६	१५	९	४००	३६००
२	१८	२०	२	४००	८००
३	१३	२३	१०	४००	४०००
४	१६	२१	५	४००	२०००
				जम्मा	१०४००
शिव प्राथमिक विद्यालय रामभौरी					
१	१३	२१	८	४००	३२००
२	२०	२७	७	४००	२८००
४	१२	१५	३	४००	१२००
				जम्मा	७२००
भगवान रामचन्द्र प्राथमिक विद्यालय खजुरिया					
१	२०	३०	१०	४००	४०००
				कूल जम्मा	८३२००

असुल गर्नुपर्ने	८३,२००

१२ **पाठ्यपुस्तक निकासा-**

कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८०।८१ अनुसार पालिकाले पुस्तक बापतको रकम निकासा गर्दा विद्यालयले प्रमाणित गरेको विद्यार्थी संख्याको आधारमा इमिस डाटामा सत्यापन गरेर मात्र दिनु पर्दछ।नमूना छनौट गरी परीक्षण गर्दा देहायका विद्यालयहरुको पाठ्यपुस्तक वापतको रकम निकासा गर्दा इमिस डाटामा सत्यापन नगराइ रकम निकासा गरेको देखियो ।तसर्थ इमिस भन्दा बिल तथा भरपाइ वढी देखिएका विद्यार्थीलाई गएको देहाय बमोजिमको निकासा रकम रु ३४१६ सम्वन्धित विद्यालयवाट असुल गर्नु पर्ने रु

कक्षा	इमिस अनुसार विद्यार्थी संख्या	विल तथा भरपाइ अनुसार विद्यार्थी संख्या	वढी संख्या	दर	वढी निकासा
गढी भगवती प्राथमिक विद्यालय सखुनिया					
२	१०	१४	४	५५६	२२२४
मदर्शा इस्लामिया फैजुल उलुम देवरवाना					
१	५९	६२	३		
४	५१	५३	२	५९६	११९२
				कूल जम्मा	३४१६

असुल गर्नुपर्ने	३,४१६

१३ **निःशुल्क शिक्षा-**

नेपालको संविधान २०७२ को अनसुचि ८ अनुसार आधारभूत माध्यमिक शिक्षा स्थानीय तहको अधिकारको सूचि अन्तर्गत रहेको देखिन्छ।अनिवार्य तथा निःशुल्क शिक्षा सम्वन्धी ऐन, २०७५ को दफा २७ मा निजी लगानीका विद्यालयले प्रारम्भिक बालविकास शिक्षादेखि १२ कक्षा सम्मका कुल विद्यार्थी संख्या अनुसार पाँचसय जनासम्म,पाँचसय देखि आठ सय जनासम्म र आठ सय भन्दा बढी विद्यार्थी सङ्ख्या भएका विद्यालयले क्रमशः कम्तिमा दश,वाह्र र पन्ध्र प्रतिशत विद्यार्थीलाई निःशुल्क शिक्षा प्रदान गर्न स्थान आरक्षण

गर्नु पर्ने व्यवस्था छ।शिक्षा नियमावली, २०५९ को नियम १५१ मा संस्थागत विद्यालयले गरिब,अपांग,महिला,दलित र जनजाति विद्यार्थीलाई छात्रवृति उपलव्ध गराउनु पर्ने व्यवस्था छ।यसर्थ पालिकाले आफ्नो क्षेत्र भित्रका विद्यालयको अनुगमन गरी यस्ता छात्रवृति कार्यक्रम कार्यान्वयनको पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्द्धनको लागि यसरी छात्रवृति पाउने विद्यार्थीको नाम, ठेगाना र रकम पालिका र सम्वन्धित विद्यालयको वेभसाइटवाट सार्वजनिकरण गर्नु गराउनु पर्दछ।

१४ **निकासा अभिलेख खाता-**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९ अनुसार सार्वजनिक निकायले बिल भरपाई सहित लेखा राख्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ।पालिकाले शिक्षकहरुको तलब निकासा गर्नु पूर्व दरबन्दी अनुसार कार्यरत शिक्षकहरु, दरबन्दी विवरण, कार्यरत शिक्षक विवरण, सो अनुरुपको माग फाराम तथा निकासा खाता खडा गरी राख्नु पर्नेमा सो गरेको देखिएन।यसवाट विद्यालयलाई दोहोरो निकासा हुने जोखिम रहन्छ।तसर्थ विद्यालयगत निकासा खाता राखी दोहोरो निकासाको जोखिम नियन्त्रण गरिनु पर्दछ।

१५ **प्रति विद्यार्थी लागत-**

१७२।१।७ कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०८०।८१ को क्रियाकलाप नं. २।७।१३।५० मा प्रत्येक सामुदायिक विद्यालयको बालविकास कक्षालाई वार्षिक रु. ५००, कक्षा १-५ लाई प्रति विद्यार्थी रु. १५०, कक्षा ६-८ लाई प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २००, कक्षा ९-१० लाई प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २०० र कक्षा ११-१२ लाई प्रति विद्यार्थी वार्षिक रु. २५० का दरले अनुदान दिने व्यवस्था छ। देहायका विद्यालयलाई प्रति विद्यार्थी लागतका आधारमा सिकाइ सामाग्री तथा डिजिटल सिकाइ सामाग्री व्यवस्थाका लागि विद्यालयलाई अनुदान दिएकोमा इमिस डाटा भन्दा वढी विद्यार्थीलाई निकासा गएको देखिएकोले उक्त रकम रु ३९२०० सम्वन्धित विद्यालयवाट असुल गरी संघीय संचित कोष दाखिला गर्नु पर्ने रु.

विद्यालयको नाम	कक्षा	इमिस अनुसार विद्यार्थी संख्या	निकासा दिएको विद्यार्थी संख्या	बढी संख्या	बढी निकासा
गढी भगवती प्रा वि सखुनिया	१ - ५	१०६	११०	४	६००
	६ - ८	११	२५	१४	२८००
मदर्शा इस्लामिया फैजुल उलम देवरवाना	१ - ५	३०६	३१२	६	९००
	६ - ८	४९	५६	९	१८००
वालविकास कक्षाको २९ विद्यालयका १३४९ विद्यार्थीलाई प्रति विद्यार्थी रु ५०० का दरले रु ६७४५०० निकासा दिनुपर्नेमा रु ६८१७५० दिएकोले बढी निकासा रु ७२५०					७२५०
कक्षा ६ - ८ का २९ विद्यालयका १९७८ विद्यार्थीलाई प्रति विद्यार्थी रु २०० का दरले रु ३९५६० निकासा दिनु पर्नेमा रु ४२१४५० दिएकोले बढी निकासा रु २५८५०					२५८५०
जम्मा					३९२००

असुल गर्नुपर्ने	३९,२००

१६ **कार्यसम्पादन अनुदान-**

२६८।३।२२ पालिकाले कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८०।८१ मा तोकिएको शिर्षकमा निकासा भएको रकम सोही पुस्तिकामा उल्लेख भएको कार्यमा खर्च गर्नु पर्ने व्यवस्था छ।दिप नारायण आदर्श माध्यमिक विद्यालय औराहालाई क्रियाकलाप नं २.७.१३.१३ अन्तर्गत नमूना विद्यालयको लागि शैक्षिक तथा व्यवस्थापकिय योजना कार्यान्वयनका लागि कार्यसम्पादनमा आधारित अनुदान बापत रु ४५००००० निकासा दिएकोमा सो विद्यालयले फर्निचर, लाइव्रेरी जस्ता कार्यालय व्यवस्थापनमा खर्च गरेको बिल भरपाइ पेश भएको देखिएन।तसर्थ उक्त खर्चको प्रमाण पेश गर्ने अन्यथा असुल गर्नुपर्ने रु

प्रमाण पेश नगरेको	४५,००,०००

१७ **दिवा खाजा-**

कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८०।८१ अनुसार IEMIS मा भएको प्रारम्भिक बालविकास देखि कक्षा ५ सम्मको विद्यार्थी सङ्ख्यालाई आधार मानेर प्रति विद्यार्थी दैनिक रु. १५ का दरले पहिलो त्रैमासिक बजेट निकासा गर्नुपर्ने र दोस्रो त्रैमासिक देखि विद्यालय पूरा समय चलेको दिन विद्यालयका प्रधानाध्यापक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षबाट विद्यार्थीको संख्यात्मक विवरण प्रमाणित गराइ स्थानीय तहमा संकलन गरी सङ्ख्या एकिन भए पश्चात मात्र थप निकासा दिनुपर्ने व्यवस्था छ। पालिकाले दिवा खाजा बापत गो.भौ.नं. १३४।२०८०।११।१४ बाट रु. ५५९३६३५ र गो.भौ.नं. १९१।२०८१।२।६ बाट रु. ४९३७४९० समेत रु. १०५३११२५ निकासा गरेको छ।यसरी रकम निकासा गर्दा कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका, २०८०।८१ ले तोकेको प्रक्रिया पूरा गरी खाजा उपलव्ध गराएका विद्यालयको प्रधानाध्यापक र विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षवाट विद्यार्थीको सङ्ख्यात्मक हाजिरी विवरण प्रमाणित गराइ स्थानीय तहमा संकलन गरी सङ्ख्या एकिन भएपछि मात्र अनुदान दिने र प्रत्येक पटक रकम निकासा गर्दा उक्त समय भन्दा अघि निकासा भएको रकम सदुपयोग भए नभएको सुनिश्चित गरी निकासा दिनु पर्ने तथा बालबालिकालाई दिवा खाजा खुवाउदा स्थानीय कृषकसंग खरिद गरिएका खाद्यान्नको परिमाण खुल्ने विवरण र बिल भरपाइ विद्यालय व्यवस्थापन समिति र खाजा व्यवस्थापन उपसमितिवाट अनुमोदन गर्नु पर्नेमा सो भएको देखिएन साथै विद्यालयमा गुणस्तरीय दिवा खाजा कार्यक्रम संचालन भए नभएको विषयमा पालिकाले अनुगमन गर्नु पर्ने र सोमा केहि कैफियत देखिए समाधानको उपाय सहित राय सुझाउ सहितको प्रतिवेदन दिनु पर्नेमा सो भए गरेको देखिएन जसले गर्दा दिवा खाजा बापत खर्च भएको रकम सदुपयोग भएको सम्वन्धमा एकिन गर्न सकिएन ।

१८ **शिक्षकको अभिलेख-**

शिक्षा नियमावली २०५९ को परिच्छेद ३ नियम १६ मा जिल्ला शिक्षा समन्वय अधिकारीको काम कर्तव्य र अधिकार सम्वन्धमा व्यवस्था गरिएको छ।जस अन्तर्गत वुंदा नं. (झ) मा शिक्षा सेवा आयोगवाट नियुक्ति वा बढुवाको लागि शिफारिस भै आएका शिक्षकलाई नियुक्त गर्ने, सामुदायिक तथा सरकारी विद्यालयमा कार्यरत शिक्षकको नोकरी तथा अन्य विवरण अभिलेख अद्यावधिक गरी राख्नु पर्ने व्यवस्था रहेको छ।पालिकाले शिक्षकको दरबन्दी अभिलेख, काजमा आएका, काजमा गएका, सरुवा भइ आएका तथा गएका, सेवा निवृत भएका, विदामा रहेका ,नया नियुक्ति भएका, राहत कोटा र दरबन्दीमा कार्यरत, शिक्षक सम्वन्धी विवरण, मृतक र अवकाशको विवरण आदिको वारेमा नियमावलीमा व्यवस्था भए वमोजिम अभिलेख तयार गरेको देखिएन।विद्यालय स्तरमा संचालन हुने कार्यक्रम कार्यान्वयन पुस्तिका २०८०।८१ अनुसार स्थानीय तहले हाल कार्यरत शिक्षकको तलब भत्ता सम्वन्धी विवरण जिल्ला शिक्षा समन्वय इकाइ बाट प्राप्त गरी सोही अनुसार खर्च लेख्नु पर्ने र विद्यालयवाट प्राप्त माग विवरण अनुसार श्रोत केन्द्रहरुले त्रैमासिक तलब विवरण तयार गरी निकासा विवरण तयार गर्नु पर्ने र सोहि अनुसार निकासा दिनु पर्ने व्यवस्था छ।नियमावलीको उक्त व्यवस्था अनुसार अभिलेख पेश नभएकोले पालिका बाट विद्यालयहरुलाई निकासा भएको शिक्षकको तलब, पाठ्यपुस्तक, छात्रवृति लगायत अन्य निकासाको यथार्थता एकिन गर्न सकिएन।

१९ **कृषि अनुदान-**

१९.१ कृषि क्षेत्रको रुपान्तरण कृषि तथा पशुपन्छीजन्य व्यवसाय प्रवर्द्धन लगायतका कृषि, पशुपन्छी, बालीनाली, मत्स्य आदि सम्वन्धी अनुदान उपलव्ध गराउने कार्यक्रमवाट विभिन्न व्यक्ति तथा समूहलाई अनुदान दिएको देखिन्छ।यस्ता कार्यक्रम संघका साथै प्रदेश तथा स्थानीय तह मार्फत तिनको समेत स्रोत साधनको संलग्नतामा संचालन गर्न विभिन्न नीति, कार्यविधि तथा निर्देशिका नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहवाट समेत तर्जुमा भएको देखिन्छ।सोहि वमोजिम लक्षित कृषक वर्गलाई अनुदान वितरण बापत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार यस वर्ष गाउँपालिका बाट रु. १७६२७१७ खर्च भएको देखिन्छ।यस्ता खर्चको पारदर्शिता र जवाफदेहिता प्रवर्द्धनको लागि यसरी अनुदान प्राप्त गर्ने कृषकको नाम, ठेगाना र अनुदानको किसिम तथा रकम पालिकाको वेभसाइटवाट सार्वजनिकरण गर्नु गराउनु पर्दछ।

भौ नं मिति	अनुदानको किसिम	विवरण	रकम
२ ५५।३।१८	गाई भैंसी पकेट विकास कार्यक्रम अन्तर्गत पशुको औषधी २०७९।८० को निरन्तरता	५० प्रतिशत अनुदान	१४५११७
२ ४३।३।१४	धान वाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम अन्तर्गत धानको वीउ , पानी तान्ने मोटर लगायतका सामान धानको विउ	५० प्रतिशत अनुदान	६१५०००
८४।९।२७	गहुँको उन्नत विउ माटो परीक्षण	५० प्रतिशत अनुदान	२२४०००
८५।९।२७	गौतम गहुँको विउ वितरण	५० प्रतिशत अनुदान	१५९६००
८६।९।२७	विजय गहुँको विउ वितरण	५० प्रतिशत अनुदान	१४३५००
८७।९।२७	विजय गहुँको विउ वितरण	५० प्रतिशत अनुदान	१२२०००
८८।९।२७	विजय गहुँको विउ वितरण	५० प्रतिशत अनुदान	३५३५००
		जम्मा	१७६२७१७

उपरोक्त बमोजिम अनुदान वितरण गर्दा देखिएका व्यहोराहरु देहाय बमोजिम छनः

१९.२ न्यू मुस्कान ट्रेडस महुवनबाट विजय गहुँको बिउ ३२०० के जी रु ७० का दरले खरिद गरी रु २२४००० मा ५० प्रतिशत अनुदान बापत रु ११२००० भुक्तानी दिनुपर्नेमा गो भौ नं ८७।९।२७ वाट रु. १२२००० भुक्तानी दिएकोले बढी भुक्तानी भएको रु. १०००० न्यू मुस्कान ट्रेडर्सवाट असुल गरी दाखिला गर्नु पर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	१०,०००

१९.३ स्थानीय तहले यस अनुदान कार्यक्रम अन्तर्गत आपूर्तिकर्ताले उन्नत बिउको आपूर्ति तथा वितरण प्रक्रिया एवं बिउको गुणस्तर लगायतका विषय तथा वास्तविक कृषकले अनुदान पाए नपाएको अनुगमन गरी सम्वन्धित निकायमा प्रगति विवरण पठाउनु पर्नेमा सो गरेको देखिएन।

२० **स्यानिटरी प्याड-**

स्यानिटरी प्याड (वितरण तथा व्यवस्थापन) कार्यविधि,२०७६ को वुंदा ४ मा पालिकाले खरिद गरेको स्यानिटरी प्याड गुणस्तरमा कमी नआउने गरी भण्डारण गर्नुपर्ने उल्लेख छ। साथै वुंदा ५ मा स्यानिटरी प्याड त्रैमासिक,चौमासिक वा अर्धवार्षिक रुपमा वितरण गर्न सकिने उल्लेख छ।पालिकाले राधिका इन्टरप्राइजेज वीरगंजवाट प्रति प्याड भ्याट बाहेक रु.६० का दरले २५९५० थान प्याड खरिद गरी गो.भौ.नं. १०६ र १२० वाट रु. १७४५९५५ खर्च लेखेको छ।पालिकाले प्रतिस्पर्धात्मक मूल्यमा गुणस्तरीय स्यानीटरी प्याड खरिद गर्न ध्यान दिनु पर्दछ। साथै पालिकाले २५९५० थान प्याड विद्यालयका शिक्षकहरुलाई भरपाइ गरी बुझाएको छ ।सो मध्ये ९१८ थान प्याड दिप नारायण नमूना मा.वि. लाई बुझाएको र बाँकी २५०३२ थान २८ विद्यालयका शिक्षकलाई ८९४ थानका दरले बुझाई भरपाई गरेको पाइयो।यसरी सवै विद्यालयमा महिनावारी हुने उमेरका छात्रा भए नभएको एकिन नगरी एकै परिमाणमा प्याड वितरण गरेको उपयुक्त देखिएन।तसर्थ पालिकाले सो सम्वन्धमा अनुगमन गरी यथार्थता एकिन गर्नु पर्दछ।

२१ **औषधी तथा सर्जिकल सामान खरिद-**

सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०६४ को नियम ८५ को उपनियम १ (क) मा बिस लाख रुपैयाँ सम्मको औषधीजन्य मालसामान उत्पादकले राष्ट्रियस्तरको समाचारपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेको बिक्री मूल्यमा सोझै खरिद गर्न सकिने व्यवस्था छ। पालिकाले विभिन्न प्रकारको औषधी प्रभाव दैनिक प्रत्रिकामा प्रकाशित दररेट अनुसार खरिद गरी गो.भौ.नं. २५९।२०८१।३।१९ वाट रु.

२४९९९०।र गो.भौ.नं. १०८।२०८०।१०।२५ बाट रु.६६ प्रकारका औषधी १५५२७९३ समेत रु.१८०२७८३ खरिद गरेको छ । उक्त औषधी खरिद सम्वन्धमा देखिएका व्यहोराहरु देहाय बमोजिम छनः

· औषधी खरिद गर्दा आवश्यकता विष्लेषण गरेको र खरिद योजना बनाएको देखिएन। आवश्यकताको आधारमा परिमाण एकिन नगरी खरिद गर्दा अनावश्यक रुपमा मौज्दात रहने तथा सही समयमा उपयोग नहुने स्थिति तर्फ पालिकाको ध्यान जानु पर्दछ।

· पालिकाले खरिद गरेको औषधी elmis मा प्रविष्टि गरेको छैन्।औषधी वा औषधीजन्य सामग्रीको खरिद गर्दा अनिवार्य रुपमा elmis प्रविष्टि गर्नुपदर्छ ।

· आपूर्ति हुने औषधी WHO GMP सर्टिफाइड हुनुपर्ने व्यवस्था रहेकोमा औषधी खरिद गरेको कम्पनीको WHO GMP सर्टिफाइड पेश भएको छैन् ।तर्सथ, पालिकाले स्वास्थ्यसँग प्रत्यक्ष सरोकार राख्ने औषधिजन्य वस्तुहरुको खरिद गर्दा गुणस्तरीयताको प्रमाणिकतालाई विशेष ध्यान दिनुपर्दछ।

· औषधिको म्याद समाप्त मिति खुलाई उल्लेख गर्नुपर्ने र न्युनतम १८ महिना म्याद अवधि बाँकी रहनुपर्ने कानूनी व्यवस्था रहेकामा सोलाई ध्यान दिएको देखिएन। औषधीको आपूर्ति पछि भुक्तानी अघि गुणस्तर र स्पेशिफिकेसन अनुसारको सामान भए नभएको मूल्याङ्कन गरी सो को आधारमा भुक्तानी दिनु पर्नेमा सो भए गरेको देखिएन। यस्तो खरिद कार्यमा सुधार हुनुपर्दछ ।

· निःशुल्क वित्तरणको लागि भनी औषधीको प्रत्येक स्ट्रिपमा उल्लेख गरी कारोवार गरेको देखिएन।आपूर्ति भएका औषधी एवं सर्जिकल समान स्टोर दाखिला हुनु अघि स्पेशीफिकेशन अनुसार भए/ नभएको नखुलाएको कारण औषधिको गुणस्तर र म्याद सम्बन्धमा यकिन गर्न सकिएन।औषधीको जिन्सी किताबमा आम्दानी बाँध्दा खरिद गरेको र हस्तान्तरण भई आएको खुल्ने गरी व्यवस्थित रुपमा आम्दानी बाँध्ने गरेको देखिएन।

• औषधिको खर्च घटाउदा माग फारामको आधारमा घटाउनु पर्नेमा एकमुष्ट घटाउने गरेको छ।औषधिको खरिद, आपूर्ती, दाखिला तथा खर्चको विवरण अद्यावधिक हुनेगरी अभिलेख राख्ने, तोकीएको गुणस्तर अनुसारकै औषधी प्राप्त भएको नभएको एकिन गरी मागको आधारमा स्वास्थ्य चौकीहरुमा हस्तान्तरण गरेको प्रमाणको आधारमा खर्च घटाउनु पर्दछ।

२२ पढ्दै कमाउँदै कार्यक्रम-

कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०८०।८१ क्रियाकलाप नं २।७।१३।१३ को वुंदा नं ९।२ मा पढ्दै कमाउदै कार्यक्रम अन्तर्गत दिप नारायण आदर्श मा वि औराहा पचगैयालाई रु.५०००० अनुदान निकासा गरेको छ।कार्यक्रम संचालन कार्यविधि २०७८ को वुंदा नं ८ (१) मा कार्यक्रम संचालनका लागि छनौट भएका विद्यालयमा कार्यक्रम संचालन गर्न सुरुमा ५० प्रतिशत रकम उपलव्ध गराउने र बाँकी रकम विद्यालयको कार्य प्रगतिका आधारमा उपलव्ध गराउनु पर्ने तथा वुंदा ८ (२) मा स्थानीय तहले कार्यक्रम संचालनका लागि छनौट भएका विद्यालयसँग संझौता गरी अनुदान निकासा दिनु पर्ने व्यवस्था छ।तर पालिकाले संझौता तथा कार्यप्रगति समेत पेश नगरी निकासा दिएको छ।तसर्थ पालिकाले विद्यालयले सम्पादन गरेको कार्यप्रगति तथा विद्यालयसँग गरेको सम्झौता पेश हुनु पर्ने रु

प्रमाण पेश नगरेको	५,००,०००

२३ सामाजिक सुरक्षा-

२३.१ लगत कट्टा -

सामाजिक सुरक्षा ऐनको दफा १४(१) मा उक्त ऐनको दफा १९ बमोजिम सम्बन्धित स्थानीय तहको अभिलेखबाट नाम हटाउनु पर्ने लाभग्राहीको नाम कार्यालय प्रमुखबाट निर्णय गराई प्रणालीबाट लगत कट्टा गरी स्थानीय तहको मूल अभिलेखमा समेत जनाउनु पर्ने तथा दफा (२) मा कुनै लाभग्राहीको मृत्यु भएमा, एकल महिला लाभग्राहीले विवाह गरेमा वा ऐन, नियमावली तथा कार्यविधि बमोजिम लगत कट्टा हुनुपर्ने लाभग्राहीको हकवाला वा प्रचलित कानून बमोजिमका सूचकले सम्बन्धित स्थानीय तहको वडा कार्यालयमा त्यस्तो घटना भएको ३५ दिनभित्र घटना दर्ता गराउनु पर्दछ। यसरी घटना दर्ता गर्दा लाभग्राही विवरण समेत अद्यावधिक गरी लगत कट्टा गर्नु पर्दछ। कुनै लाभग्राहीका प्रचलित कानून बमोजिमका सूचकले घटना दर्ता नगराएको अवस्थामा पनि स्थानीय तहका वडा अध्यक्ष, वडा सदस्य वा वडा सचिव वा कार्यरत कर्मचारीले घटना भएको जानकारी कुनै श्रोतबाट पाएमा आवश्यक सत्य तथ्य बुझी वडा कार्यालयले लाभग्राहीको लगत कट्टा गर्नु पर्नेछ। यसरी लगत कट्टा गर्दा स्थानीय तहलाई जानकारी गराई लगत अद्यावधिक गर्नुपर्नेछ ।पालिकाले यस आ व मा २२४ जनाको लगत कट्टा गरिएको र ३०० जना थप भएकोमा लगत कट्टा वापत रु १८५२९२ रकम बैंकले कोलेनिका फिर्ता

गर्नुपर्दछ भन्ने ब्यवस्था छ। लेखापरीक्षणका क्रममा पञ्जिकरणबाट प्राप्त तथ्याङ्कका आधारमा तपसिल बमोजिम लाभग्राहीको लगत कट्टा गरि लगत कट्टा बापतको रकम बैंकले पालिकालाई फिर्ता गरी कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालमा दाखिला गर्नुपर्ने देखिन्छ तर बैंकले त्यस्तो रकमको चेक पालिकालाइ पठाए नपठाएको सम्बन्धमा यकिएन हुन सकेन यकिन गरि रकम बैंक दाखिला गर्नुपर्ने रु.

वार्ड	प्रथम त्रैमासिक	दोस्रो त्रैमासिक	तेस्रो त्रैमासिक	चौथो त्रैमासिक	जम्मा रकम
१	१२०३४	०	६४००	४४६७०	६३१०४
२	४००	२९२६	०	५०४६९	५३७९५
३	९४८८	४४२८	१४२	८६	१४१४४
४	०	५५८	१०६२१	१७९६३	२९१४२
५	०	९३	४४०३	२८३८	७३३४
६	२१३३	९२३१	२६६७	३७४२	१७७७३
	जम्मा रकम				१८५२९२

प्रमाण पेश नगरेको	१,८५,२९२

२३.२ **रकम फ्रिज हुने-**

सामाजिक सुरक्षा ऐनको दफा १८(१) मा स्थानीय तहले भत्ता वापत निकासा प्राप्त भएको रकम आर्थिक वर्ष समाप्त हुनुभन्दा कम्तीमा सात दिन अगावै वितरण कार्य सम्पन्न गरी आर्थिक कारोबार बन्द गर्नु पर्ने, दफा (२) मा उपदफा (१) बमोजिम आर्थिक कारोवार बन्द गरेपछि प्रचलित कानून बमोजिम निकासा र खर्चको लेखा अद्यावधिक बैंङ्क सँगको हिसाब मिलान गरी बाँकी रहेको रकम कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा फिर्ता गर्नु पर्ने, तथा दफा (३) मा भत्ता वितरणका लागि निकासा भएको रकम सोही आर्थिक वर्षमा खर्च नभएमा बाँकी रकम फ्रिज भई नेपाल सरकारको संघीय कोषमा दाखिला गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाको पञ्जीकरण शाखाबाट प्राप्त विवरण अनुसार यस आ.व. मा सामाजिक सुरक्षा बापत रु. १११७९८७०९ निकासा भएकोमा रु. १११११९६५४० मात्र रिभर्स/खर्च भएको छ। निकासा र खर्च विचको फरक रकम रु. ६०२१६९ कोष तथा लेखा नियन्त्रक कार्यालयमा फिर्ता हुनु पर्दछ।

प्रमाण पेश नगरेको	६,०२,१६९

२४ **कर कट्टी नगरेको-**

आयकर ऐन, २०५८ को दफा ८८ मा सेवा शुल्क भुक्तानीमा १५% कर कट्टी गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ। पालिकाले गैर सरकारी संस्थाबाट तालिम कार्यक्रम संचालन गर्दा मु.अ.कर. मा दर्ता नभएका संस्था पिस फर दलित फाउण्डेशन नेपालबाट गराएको छ।मू.अ.कर.मा दर्ता नभएको उक्त संस्थाबाट तालिम गराए वापतको भुक्तानीमा नियमानुसार १५% कर बापत रु ५९८५० कट्टा गर्नुपर्नेमा रु ६२३३ मात्र कट्टा गरी भुक्तानी गरेको पाइयो। निम्नानुसारको रु. ५३,६१७ घटी कट्टी कर दाखिला हुनुपर्ने रु

भौ. नं./मिति	**भुक्तानी पाउने**	**कार्यक्रम**	**नर्म्स**	**जिम्मेवार ब्यक्ती**	**कट्टी हुनुपर्ने**	**कर कट्टी गरेको**	**बढी भूक्तानी**
६७२-२०८०/१२/०६	पिसफर दलित फाउण्डेशन नेपाल	दलितहरुको लागि क्षमता विकास कार्यक्रम	भ्याट मा दर्ता नभएको	कुलखर्च ३९९००० को १५%-कर कट्टी रु. ६२३३	५९,८५०	६,२३३	५३,६१७
जम्मा							**५३,६१७**

असुल गर्नुपर्ने	५३,६१७

२५ **विविध खर्च-**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९(५) अनुसार खर्चको पुष्ट्याई हुने प्रमाण, कागजात संलग्न गरेर मात्र खर्च लेख्नुपर्ने व्यवस्था छ । गाउँपालिकाले यो वर्ष विविध खर्च वापत रु. ४५ लाख खर्च गरेको छ । विभिन्न समयमा खाना खाजामा खर्च गरेको रकमको विल पेश गरेतापनि खर्च गर्नुपर्ने आधार स्पष्ट गर्ने गरेको देखिएन ।विविध खर्चबाट खाजा खानाका साथै मेशिनरी औजार मर्मत सानातिना कार्यालय सम्बन्धी खर्च, खेलकुद प्रतियोगिताका लागि आर्थिक सहयोग लगायतका भुक्तानी दिइएको छ। विविध खर्चको उद्वेश्य र खर्चको यथार्थता प्रमाणित हुने गरी खर्च गर्नुपर्दछ ।

मिति	भौ. नं.	कार्यक्रम/आयोजना/ क्रियाकलापकोनाम	विवरण	खर्च	कैफियत
२५/०६/२०८०	९७	मा दुर्गा इलेक्ट्रोनिक सप्लायर्स	संलग्न बिल अनुसार महुवन स्वास्थ्य चौकी तथा वडा नं. १ कोकार्यालयमा विद्युतिय मर्मत सम्बन्धी भुक्तानी ।	३७,९४०.००	बिधुतीय सामग्री खरिद
२०/०७/२०८०	१५३	सरोज गिरी	संलग्न बिल भरपाई अनुसार महुवन स्वास्थ्य चौकीमा झ्यालको पर्दाजडान कार्य वापत भुक्तानी ।	९,००२.००	पर्दा जडान
१५/०९/२०८०	३००	आर्ट सोलुशन	संलग्न बिल भरपाई अनुसार कर्मचारीहरुको नाम प्लेट लेखाई खर्चभुक्तानी ।	४१,१८४.००	कार्यालय सम्बन्धी
१५/०९/२०८०	३०२	शुभ लक्ष्मी ट्रेडर्स	संलग्न बिल भरपाई अनुसार विविध खर्च भुक्तानी । पेन्टस इनामेल	२९,७००.००	मर्मत सामग्री
१८/०९/२०८०	३०७	संजय होटल	संलग्न बिल अनुसार खाजा खर्च भुक्तानी । प्रयोजन खुल्ने कागजात नभएको	१५,४५०.००	प्रयोजन खुल्ने कागजात नभएको
१९/०९/२०८०	३३३	श्रीनाथ ट्रेडर्स	संलग्न बिल भरपाई अनुसार विविध सामग्री खरिद वापत भुक्तानी ।	३८,९२०.००	सिरक डसना
१९/०९/२०८०	३३७	कालिकाजेनरल स्टोर्स	मसलन्द तथा विविध सामग्रीखरिद वापत भुक्तानी । फोटोकपी पेपर, कराइ, डेक्ची	४०१४८८.	मसलन्द तथा कार्यालय सामग्री
२३/०९/२०८०	३६३	विविध खर्च	संलग्न बिल भरपाई अनुसार स्वागत कार्यक्रम खर्च भुक्तानी ।	१९,५००.००	पुष्टि गर्ने कागजात नभएको
१४/११/२०८०	५९९	कान्तिपुर मल्टिमिडिया एडभरटइजिङ्ग		२३,६४०.००	पुष्टि गर्ने कागजात नभएको
		रुपनारायण साह	संलग्न बिल भरपाई अनुसार विविध खर्च भुक्तानी ।	७,४६७.००	
०७/०१/२०८१	७७७	सरिता होटल	संलग्न बिल भरपाई अनुसार खाजा खर्च भुक्तानी ।	५५,०००.००	
जम्मा				६७९,२९१.००	

२६ **विद्युत महसुल जरिवाना-**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन २०७६ को दफा २४ र तथा नियमावली २०७७ को नियम ३९ (११) मा सरकारी कारोवार गर्दा उचित गुणस्तर,मितव्ययी तथा हानीनोक्सानी नहुने प्रवन्ध मिलाउनु पर्ने व्यवस्था छ । त्यस्तै सार्वजनिक खर्चलाई

मितव्ययी र प्रभावकारी वनाउने सम्वन्धि मापदण्ड २०७८ को नियम १५ मा रकम विनियोजित भएको अवस्थामा धारा तथा विजुलीको महशुल समयमा भुक्तानी नगरी जरीवाना तिर्नुपर्ने अवस्था आएमा त्यस्तो जरीवाना वापतको रकम सम्बन्धित कार्यालय प्रमुख र लेखा प्रमुखबाट दामासाहीले असुल उपर गरिनेछ भन्ने व्यवस्था रहेको छ । यस पालिकामा रकम विनियोजित भएको अवस्थामा समेत विद्युत वापतको भुक्तानी नेपाल विद्युत प्राधिकरणलाई समयमा विल भुक्तानी नगरी जरीवाना तिर्नुपर्ने अवस्था भएकोले पालिकाको दुर्लभ श्रोत जरिवानामा खर्च हुदा अन्य कार्यक्रममा रकम न्यून हुन जाने हुदा यस्तो अवस्था आउन नदिने तर्फ पालिकाका कर्मचारी सजग हुनुपर्दछ।

गो भौ न	बिलरकम	जरिवाना रकम
२१०-२०८०/०७/२३	१००६०९	२५१५२
२९४-२०८०/०९/१३	४७४३६	११८५९
१०३६-२०८१/०३/२२	१४५०४	३६२६
	३५३२८	८८०९
	३८८४४	९७११
जम्मा		५९१५७

२७ **हार्मोनियम खरिद -**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ ले स्थानीय बासिन्दाको अधिकतम सहभागिता जुट्ने, पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने गरी योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने ब्यवस्था छ । पालिकाले गोश्वारा भौचर नं.१०६४ मिति २०८१/०३/२३ बाट विविध कार्यक्रममा बजेट अवण्डा राखी सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका वडा नं. २ का स्थानीय बासिन्दा विकास प्रसाद दासले हार्मोनियम उपलब्ध गराई पाउ भनि दिएको निवेदनका आधारमा रु ४०००० मा हार्मोनियम खरिद गरी हस्तान्तरण गरेको पाइयो। सरकारी सम्पति ब्यक्तिलाई वितरण गरेको औचित्यपूर्ण मान्न सकिएन। ब्यक्ति लक्षित गरी सहायता उपलब्ध गराएको अनियमित देखिएको रु

अनियमित भएको	४०,०००

२८ **पालिका प्रमूखलाई प्रोत्साहन भत्ता-**

स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरुले पाउने सुविधाका सम्बन्धमा ब्यवस्था गर्न बनेको ऐनको दफा १४ मा ऐनले निर्धारण गरेको भन्दा बाहेक अन्य सुविधा नपाउने ब्यवस्था छ। उक्त ऐनले पदाधिकारी तथा सदस्यले अनुसूची बमोजिम नबढ्ने गरी र दोहोरो नपर्ने गरी यातायात सुविधा, अतिथि सत्कार सुबिधा, सञ्चार सुविधा, बैठक भत्ता, अनुगमन भत्ता, दैनिक भ्रमण भत्ता तथा अन्य एक पटक अनुसूची बमोजिम चाडपर्व खर्च उपलब्ध गराउने ब्यवस्था गरेको छ। पालिकाका अध्यक्ष जसवन्त यादवले यस ऐनले उपलब्ध गराएको भन्दा बढी हुनेगरी २०८० कातिक महिनादेखि २०८१ असार महिनासम्म मासिक सुविधा रु २४००० को ४० प्रतिशतले हुन आउने रकम रु. ७३४४० लिएको पाइयो । ऐनले तोकेको भन्दा बाहेक भुक्तानी भएको सुविधा असुल हुनुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	७३,४४०

२९ **फोटोकपी बिल -**

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७ को नियम ३९अनुसार खर्चको पुष्ट्याई हुने प्रमाण कागजात संलग्न गरेर मात्र खर्च लेख्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले तपसिलमा उल्लिखित गोश्वारा भौचरहरुबाट फोटोकपी विल संलग्न राखी रु. २३८२० भुक्तानी गरेको छ । उक्त फर्महरुले फोटोकपी बिल पेश गरेकोले सक्कल बिल पेश हुनुपर्ने रु.

मिति	भौ.नं.	कामकोविवरण	भुक्तानीपाउने	खर्च
५३-२०८०/०६/२३		पत्रपत्रिका छपाइ तथा सूचना प्रकाशन	उमा मिडिया प्रा लि	१२०००
६२९- २०८०/११/२४		पत्रपत्रिका छपाइ तथा सूचना प्रकाशन	पर्सा टेलिभिजन नेटवर्क प्रा लि	११८२०
जम्मा				२३८२०

प्रमाण पेश नगरेको	२३,८२०

३० **योजना अनुगमन भत्ता (कर्मचारी स्तरीय) -**

स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १६ (४) (ख) मा योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण गरी सो को प्रतिवेदन बैठकमा पेश गर्ने काम कर्तव्य र अधिकार उपाध्यक्षलाई दिएको छ । ऐनमा भएको व्यवस्था अनुसार योजना तथा कार्यक्रमहरुको अनुगमन गर्ने अधिकार उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा भएको अनुगमन समितिलाई मात्र दिएको छ। साथै वडा अध्यक्षहरुको काम कर्तब्य र अधिकारमा वडामा भएको आयोजनाको कार्यान्वियनको अनुगमन, आवद्यिक समिक्षा गर्ने गराउने उल्लेख छ तर कर्मचारीले अनुगमन गर्ने र सो वापत छुट्टै सुविधा दिने कानूनी ब्यवस्था छैन।योजना अनुगमन बापत वडा र नगर स्तरीय योजना अनुगमन बापत बर्षको ३६ वटा अनुगमन भत्ता पदाधिकारीहरुलाइ भुक्तानी दिइसके पछि पनि कर्मचारीलाई अनुगमन भत्ता भुक्तानी भएको देखिन्छ। कर्मचारीलाई अनुगमन भत्ता भुक्तानी गर्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।.

३१ **ईन्धन खर्च विष्लेषण-**

प्रदेश खर्च मापदण्ड निर्देशिका, २०७७ को दफा १७ अनुसुची ४ र मधेश प्रदेशको स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सुविधा सम्बन्धी ऐन, २०७७ बमोजिम पदाधिकारी, कर्मचारी र मधेश प्रदेश सरकारद्वारा प्रकाशित स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यले पाउने सेवा सुविधालाइ ब्यवस्थित गर्न बनेको ऐन को दफा ४ र अनुसूची बमोजिम पदाधिकारीले कार्यालय प्रयोजनको लागि मापदण्ड बमोजिम ईन्धन खर्च गर्नुपर्ने व्यवस्था छ। सवारीको प्रयोग, ईन्धन तथा अन्य उपभोग्य वस्तुको खपत र सोको नियन्त्रण गर्न मलेप फारम ९०५ अनुसार सवारी साधन मेसिन प्रयोगको लगवुक राखे व्यवस्था छ। पालिकाले व्यवस्थित तरिकाले लगवुक राखेको देखिदैन। पालिकासँग भएका चारपाङ्ग्रे तथा दुई पाङ्ग्रे सवारी साधनमा १२ महिनामा उल्लेखित सुविधा तथा नम्स र पालिकाले आवश्यकताअनुसार गरेको अन्य ईन्धन अनुसार रु.४८ लाख ४३ हजार ७०९ खर्च हुनुपर्ने देखिन्छ। पालिकाले इन्धन कार्यालय प्रयोजनमा रु ६९ लाख ४६ हजार १३० खर्च लेखेको छ। पालिकाले नम्स भन्दा रु २१ लाख ०२ हजार ४२१/- बढी खर्च लेखेको छ। तसर्थ पालिकाले तोकिएको नर्म्स अनुसार ईन्धनमा रकम खर्च गर्नुपर्दछ।

कार्यालयप्रयोजन	डिजेल१०० लि	२१००	१६९	३५४९००
	पेट्रोल ७५ लि			
गापा अध्यक्ष ले पाउने सुविधा	१०० लि	१५००	१६९	२५३५००
उपाध्यक्षलेपाउने सुविधा	१०० लि	१५००	१६९	२५३५००
वडाअध्क्षले पाउने	२५ लि	१८००	१६९	३०४२००
मोविलतथा अन्य (गा पा अध्यक्ष रउपाध्यक्ष)	प्रति ४महिनामा १० लि	६०	८००	४८०००
मोविलतथा अन्य वडा अध्यक्ष	प्रति ४महिनामा २ लि	३६	८००	२८८००
कर्मचारी हरुलाई(40 स्थायी र १६ करार दरबन्दीमा रहेका कर्मचारी) 10लि का दरले		६७२०	१६९	११३५६८०
एम्बुलेन्स, जे सीबी, बारुणयन्त्र, टिपर, अन्य मेशिन प्रयोग (पालिकाले दिएको जानकारी अनुसार)		२१९४१	१६९	३७०८०२९
जम्माहुनुपर्ने रकम				४८४३७०९
सुत्रअनुसारको खर्च				६९४६१३०
मापदण्डभन्दा बढी खर्च				२१०२४२१

३२ **प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम-**

स्थानीय तहमा सूचिकृत वेरोजगार व्यक्तिहरुलाई न्यूनतम रोजगारीको प्रत्याभूत गराउन एवं सामुदायिक पूर्वाधारहरुको विकास मार्फत नागरिकको जीवनयापनमा सुधार ल्याउने उद्देश्यले स्थानीय तह भित्र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालनमा रहेको छ।यस कार्यक्रम व्यवस्थित रुपमा संचालन गर्नको लागि प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम संचालन निर्देशिका २०७५ तयार गरेको छ।यस कार्यक्रम अन्तर्गत पालिकाका ६ वडामा २१ योजना संचालन गरी यस वर्ष सूचिकृत ४८३ मध्ये ६२ जनालाई औसत ७६ दिनले ४७१२ दिन रोजगारी उपलव्ध गराइ प्रति दिन ६८८ का दरले रु ३२४१८५६ श्रमिक ज्याला खर्च गरेको छ।पालिकाका नियमित योजना र प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गतका योजना छनौट गर्दा योजना छनौटको आधार नखुलाएकोले दोहोरो परे नपरेको सम्वन्धमा स्पष्ट हुन सकिएन।योजनामा दोहोरो नहुने गरी योजना छनौट गरी कार्यान्वियन गर्नु पर्दछ।उक्त खर्चवाट लक्षित वर्गमा अल्पकालिन रोजगारी सृजना भए पनि कामको दिगोपना तथा दिर्घकालिन रोजगारी सृजना भएको देखिदैन।योजना अनुगमन प्रतिवेदनमा गाँउपालिका स्तरीय अनुगमन समितिका पदाधिकारीहरुले दस्तखत गरेको तर निर्माण तथा कार्यको विवरण तथा प्रगति स्थितिवारे कैफियत उल्लेख गर्ने गरेको देखिएन। तसर्थ कार्यक्रम संचालन निर्देशिका वमोजिम व्यवस्थित तवरले कार्य संचालन गर्नु पर्दछ।

३३ **गैर सरकारी संस्थासँग कार्य-**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ४६ मा जनचेतना सम्बन्धी तालिम, अभिमुखीकरण, सबलीकरण, मूलप्रवाहीकरणजस्ता कार्य गैरसरकारी संस्थाबाट गराउँदा छिटो छरितो, प्रभावकारी र मितव्ययी हुने भएमा सार्वजनिक निकायले गैर सरकारी संस्थाबाट त्यस्तो कार्य गराउन वा सेवा प्राप्त गर्न सक्ने व्यवस्था छ। स्थानीय स्तरमा सञ्चालन हुने तालिमका लागि संघ र प्रदेश सरकारद्वारा जारी भएको मापदण्ड विपरित नहुनेगरी मापदण्ड बनाएर गर्नुपर्ने वा प्रदेश खर्च मापदण्ड निर्देशिका, बमोजिम तोकिएको दरमा भुक्तानी गर्नुपर्ने व्यवस्था छ ।पालिकाले निम्नानुसारका तालिम तथा कार्यक्रम गैर सरकारी संस्थाबाट गराउँदा मधेश प्रदेश सरकारद्वारा जारी भएको प्रदेश खर्च मापदण्ड, २०७७ ले विभिन्न तालिम, गोष्ठी, सेमिनारको लागि निर्धारण गरेको नर्म्स भन्दा पनि बढी हुनेगरी तपसिलमा उल्लेखित कृयाकलापमा रु. ३८,३९५ बढी खर्च लेखेको देखिन्छ ।यसरी प्रदेश खर्च मापदण्डले निर्धारण गरेको नर्म्स भन्दा बढी खर्च लेखेको असुल हुनुपर्ने रु.

भौ. नं./मिति	भुक्तानी पाउने	कार्यक्रम	नर्म्स	जिम्मेवार व्यक्ति	भुक्तानीहुनुपर्ने	भुक्तानी भएको	बढी भूक्तानी
८०५-२०८१/०१/२६	आदर्श जनसेवा यूवा क्लव	न्यायिक समिति तथा मेलमिलापकर्ताहरुको क्षमता विकास तालिम सञ्चालन	प्रशिक्षक भत्ता रु. १४००प्रति शेसन	बन्धुराज पौडेल	८,४००	२०,४००	१०,२००
				नन्द किशोर प्रसाद यादव	२,८००	६,८००	३,४००
				कविता अधिकारी	९,८००	२३,८००	११,९००
			अनुगमन भत्ता		भरपाइ खाली रहेको प्रतिवेदन नभएको		६,०००
			विविध खर्च ३०००		३,०००	१०,०००	६,८९५
जम्मा							**३८,३९५**

असुल गर्नुपर्ने	३८,३९५

३४ **बढी भुक्तानीः**

सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम १२३ मा बिल वा बिजकको भुक्तानी सम्बन्धमा नापी किताबमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यको मुल्यांकनको आधारमा भुक्तानी गर्नु पर्ने उल्लेख छ । पालिकाले हुलाकी सडक देखी एकडर्वा गाँउको दक्षिण नहरसम्म सड्क कालोपत्रे कार्यका लागि ठेक्का नं.07/RM/SAKHUWA/PAR/NCB/TENDER/W/2079-80 बाट रु.८१०४१४७.७७ मा कार्यसम्पन्न गर्न मिति २०८०-१-१५मा निर्माण व्यवसायी आर.पि.ए.कन्स्ट्रक्सनसँग सम्झौता गरेको छ । पालिकाले यस्तो कार्यको दोस्रो रनिङ्ग बिलमा रु.२००८८५९.९८ मुल्यांकन गरी गो.भौ.नं.१०३/०८०-११-२० बाट भुक्तानी गरेको छ ।स्रेस्ता परिक्षण गर्दा पालिकाले PS Items अन्तर्गत बिमा बापत रु.५१,८८३.१९ मुल्यांकन गरी भुक्तानी गरेकोमा यस्तो मुल्यांकन गत आ.व.मा पहिलो रनिङ्ग बिलको मुल्यांकनमा समेत भुक्तानी भइसकेकोले बिमाको रकम दोहोरो भुक्तानी भएको देखियो । तसर्थ यस्तो दोहोरो भुक्तानी निर्माण व्यवसायीबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	५१,८८३.१९

३५ **विद्यालय भौतिक पूर्वाधार निर्माण-**

शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रले प्रकाशन गरेको कार्यक्रम कार्यान्वियन पुस्तिका २०७९।८० को क्रियाकलाप नं ११.१.२.१ मा प्रत्येक स्थानीय तहले विद्यालय भौतिक पूर्वाधार कार्यक्रमहरु कार्यान्वियन गर्दा सम्पूर्ण निर्माण कार्य नेपाल राष्ट्रिय भवन संहिता, २०६० अनुसार गर्नु गराउनु पर्ने, स्थानीय तह अन्तर्गतका विद्यालयमा हुने भौतिक निर्माणका कार्यहरु स्थानीय तहले आफ्नो प्राविधिक मार्फत सुपरीवेक्षण गराउने र कार्यसम्पादन प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । साथै राष्ट्रपति शैक्षिक सुधार कार्यक्रम कार्यान्वियनका लागि शिक्षा तथा मानव श्रोत विकास केन्द्रद्वारा प्राप्त कार्यक्रम अनुरुप तोकिएको डिजाइन ड्रइङ तथा लागत अनुमान अनुसार २ कोठे तथा ४ कोठे भवन निर्माण गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । दिप नारायण आदर्श मा.वि.औराहा पचगाँवा नमुना विधालय भवन निर्माणका लागि रु.१,००,००,०००।- निकासा भएकोमा यस्तो रकम पालिकाले गो.भौ.२२/०८१-३-२२ वाट बिधालयको खातामा भुक्तानी गरेको छ । तर विद्यालय निर्माणसँग सम्बन्धित कागजात सम्बन्धित विद्यालयहरुले पालिकामा पेश गरेका छैनन् । तसर्थ निर्माणसँग सम्बन्धित कागजात तथा कार्य सम्पन्न भएको प्रतिवेदन पेश गर्नुपर्ने रु.

प्रमाण पेश नगरेको	१,००,००,०००

३६ **भेरिएसन आदेशः**

सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा ५४ मा खरिद सम्झौता गर्दाको बखत पुर्वानुमान गर्न नसकिएको परिस्थिती सम्झौता कार्यान्वियनको क्रममा सृजना भएमा सोको स्पष्ट कारण खुलाई उपदफा "क" देखी "च" सम्म तोकिएको अधिकारीले तोकिएको प्रतिसतसम्मको भेरिएसन आदेश जारी गर्न सकिने उल्लेख छ र नियमावलीको नियम ११८ मा तोकिएको कार्यविधि, प्रकृया पुरा गरी यस्तो भेरिएसन आदेश जारी गर्नु पर्ने उल्लेख छ ।पालिकाले महुवन श्रीपुर सड्क कालोपत्रे कार्यका लागि ठेक्का नं.SAKHUWA/PAR/2075/76/NCB/TENDER/02 बाट रु.१२७३१२७६.९४ मा कार्यसम्पन्न गर्न मिति २०७६-१-२९ मा निर्माण व्यवसायी अर्चना कन्स्ट्रक्सनसँग सम्झौता गरेको छ । पालिकाले यस्तो कार्यको तेस्रो तथा अन्तिम रनिङ्ग बिलमा कुल रु.१२७२९२८१.४६ को मुल्यांकन गरी गो.भौ.नं.१३४/०८०-१२-९ बाट रु.४६१६०००।- भुक्तानी गरेको छ ।स्रेस्ता परिक्षण गर्दा देहायअनुसारको आईटममा BOQ भन्दा बढी परिमाणको भुक्तानी भएको देखियो । पालिकाले नियमानुसार भेरिएसन आदेश स्विकृती बेगर यसरी बढी परिमाणको भुक्तानी गरेकोले यस्तो भुक्तानी नियम सम्मत देखिएन । तसर्थ नियमानुसार भेरिएसन आदेश स्विकृत गरी पेश गर्नुपर्ने अन्यथा निर्माण व्यवसायीबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

आईटम नं.	विवरण	BOQ परिमाण	भुक्तानी परिमाण	दर	बढी भुक्तानी
४	माटो खन्ने	३०५.१४ घ.मी.	३४८.५५	२००	८६८२
६	रोड सर्फेस सम्याउने	७०४३.७५ वर्ग मि.	८४२८	२०	२७६८५
७	सब बेस(ग्राबेल)	१०५६.५६ घ.मि.	१२६४.२०	१२००	२४९१६८
९	प्राइम कोट	७०४३.७५ वर्ग मि.	७४८०	१००	४३६२५
१२	ढाडो ईटा सोलिङ्ग	४०७.२० वर्ग मि.	५११.०३	५००	५१९१५
१५	फम वर्क	१११९.५९ वर्ग मि.	१२६५.९९	४००	५८५६०
१६	डण्डी	५.६७ मेट्रिक टन	७.२६	९००००	१४३१००
१७	M10	२३.५ घ.मि.	८१.६१	७०००	४०६७७०
१८	M15	१०२.५ घ.मि.	११८.७१	८५००	१३७७८५
	जम्मा				११२७२९०।-

प्रमाण पेश नगरेको	११,२७,२९०

३७ **बढी परिमाणको भुक्तानीः**

सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम १२३ मा बिल वा बिजकको भुक्तानी सम्बन्धमा नापी किताबमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यको मुल्यांकनको आधारमा भुक्तानी गर्नु पर्ने उल्लेख छ । पालिकाले कौवाबन विधालय भवन मर्मतका लागी जय मा सरस्वती उपभोक्ता समितिसँग रु.८६२७८२.१२ को लागत अनुमान तयार गरी निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न मिति २०८०/१/१७ मा सम्झौता गरेको छ । पालिकाले उक्त कार्यको जम्मा रु.८६४७१४.५४ को मुल्यांकन गरी यस वर्ष गो.भौ.नं.१६/०८०-७-३ बाट भुक्तानी बाँकी रु.१८३८०८।- भुक्तानी गरेको छ । निर्माण कार्यको नापी किताब परिक्षण गर्दा पालिकाले आईटम नं.७ (Two coat emulsion paints on wall and celling) मा १२ वटा झ्याल र ८ वटा ढोकाको परिमाण समेतको मुल्यांकन गरी बढी परिमाणको भुक्तानी गरेकोले यस्तो भुक्तानी असुल गर्नुपर्ने रु.

नापी परिमाण	हुनुपर्ने	बढी परिमाण	दर	बढि भुक्तानी
४७०.८३ वर्ग मि.	४५३.७५ वर्ग मि.	१७.०८ वर्ग मि.	१७८.०३	३०४०.७५

असुल गर्नुपर्ने	३,०४०.७५

३८ **बढी भुक्तानीः**

सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम १२३ मा बिल वा बिजकको भुक्तानी सम्बन्धमा नापी किताबमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यको मुल्यांकनको आधारमा भुक्तानी गर्नु पर्ने उल्लेख छ । पालिकाले हुलाकी सडक देखी एकडर्वा जाने पुर्वारी टोल बाटो(माटो पुरी ग्रावेल) कार्यका लागि रु.२१५६१२३.८८ को लागत अनुमान तयार गरी मिति २०८१-२-११ मा बेलमाई उपभोक्ता समितिसँग सम्झौता गरेको छ । पालिकाले यस्तो कार्यको कुल रु.२१,६३,२४९.०४ मुल्यांकन गरेकोमा जनसहभागिता १०% ले हुने रु.२१६३२५।- कट्टा गरी जम्मा रु.१९४२४६२.६२ भुक्तानी गर्नुपर्नेमा गो.भौ.नं.२/०८१-३-२४ बाट रु.२०५३९७०।- भुक्तानी गरेको छ । तसर्थ भुक्तानी हुनुपर्ने रकमभन्दा बढी भुक्तानी भएकोले यस्तो बढी भुक्तानी उपभोक्ता समिति(अध्यक्ष रमेश सहनी चौधरी) बाट असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	१,११,५०७.३८

३९ **मुल्यांकन भन्दा बढी भुक्तानीः**

सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम १२३ मा बिल वा बिजकको भुक्तानी सम्बन्धमा नापी किताबमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यको मुल्यांकनको आधारमा भुक्तानी गर्नु पर्ने उल्लेख छ ।पालिकाले रामजानकी विधालय भवन निर्माण कार्यका लागी रु.३५३९६६४.०५ को लागत अनुमान तयार गरी मिति २०८०-८-२० मा उपभोक्ता समितिवाट निर्माण कार्य गर्न सम्झौता गरेको छ। पालिकाले तेस्रो रनिङ्ग बिलको मुल्यांकन रु.७९११०९.०५ गरी उपभोक्ताको अंश १०% कट्टा गरी रु.७०६७०५.५४ भुक्तानी गर्न प्राविधिकले निर्माण कार्यको बिल तयार गरेकोमा गो.भौ.नं.२७४/०८१-३-२४ बाट रु.७१८०५०।- भुक्तानी गरेको देखियो । यसरी मुल्यांकन भन्दा बढी भुक्तानी भएकोले यस्तो बढी भुक्तानी सम्बन्धितबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	११,३४४.४६

४० **बिल भन्दा बढी भुक्तानीः**

सार्वजनिक खरिद नियमावली,२०६४ को नियम १२३ मा बिल वा बिजकको भुक्तानी सम्बन्धमा नापी किताबमा उल्लेख भएको वास्तविक कार्यको मुल्यांकनको आधारमा भुक्तानी गर्नु पर्ने उल्लेख छ । पालिकाले जोखु अंसारीको दुकान देखि पानी टंकीसम्म माटो पुरी ग्राबोल तथा नाला निर्माण कार्यका लागी उपभोक्ता समितिसँग रु.१०७८१६७.१२को लागत अनुमान तयार गरी निर्माण कार्य सम्पन्न गर्न मिति २०८०/२/५ मा सम्झौता गरेको छ । पालिकाले उक्त कार्यको जम्मा रु.१०७८७०४.४४ को मुल्यांकन गरी गो.भौ.नं.१२/०८०-७-३ बाट रु.९७००००।- भुक्तानी गरेकोमा डण्डीको १५८१.८६ के.जी. मुल्यांकन गरेको देखियो । स्रेस्ता परिक्षण गर्दा १३०५ के.जी. मात्रको बिल पेश भएको देखिँदा बिल भन्दा बढी मुल्यांकन गरेकोले बढी परिमाण २७६.८६ के.जी.को रु.१३०.५१ को दरले बढी भुक्तानी भएको देखियो । तसर्थ यस्तो बढी भुक्तानी रु.३६१३२.९९ उपभोक्ता समितिबाट असुल गर्नुपर्ने रु.

असुल गर्नुपर्ने	३६,१३२.९९

४१ **परामर्स तथा डीपीआर खर्च** –

बजेट व्यवस्था भई कार्यान्वियन हुने आयोजनाको मात्र गुरुयोजना डीपीआर लगायतको अध्ययत गरी प्रतिवेदन तयार गर्नु पर्दछ । यस कार्यालयले यो बर्ष स्वीकृत बार्षिक कार्यक्रम अनुसार देहायबमोजिमको कार्य परामर्शदाताबाट गराई प्रतिवेदन प्राप्त गरको छ ।

कार्य विवरण	परामर्शदाता	स्वीकृत रकम	खर्च रकम	अध्ययनबाट निर्धारण भएको आयोजनाको लागत
DPR Preparetion of different Roads in Sakhuwa Prasauni Rural Municipality	सुगी कन्सल्टेन्ट प्रा . लि .	१० लााख	४१५२७१	२००६१०७९८ . ०१
Birthing Center Construction with Staff Quarter	बिराट ईन्जिनियरिङ्ग एण्ड कम्पनी प्रा . लि .	१० लाख	९५०२०७	२३१६०६९४ . ६७
Multipurpose Building Construction	इको टेक सिभिल कन्सल्टेन्ट	२५ लाख	१६९५०००	५१५६५४१५ . ४४
	जम्मा			

यस्तो अध्ययन कार्य गराउँदा लाग्ने खर्चको लागत अनुमान तयार गर्दा कुनै आधार नलिई स्वीकृत बजेट बमोजिमकै रकम खर्च गरेको उपयुक्त देखिएन । डी.पी.आर.तयार गर्दा कार्यालयको प्राविधिक जनशक्ति प्रयोग नगर्नाको कारण स्पष्ट गर्दै आगामी दिनमा कार्यालयको प्राविधिक जनशक्तिबाट यस्तो कार्य गराउनु पर्दछ । साथै यसरी अध्ययन प्रतिवेदन तयार भएका आयोजनाहरु कार्यान्वियनमा गएको समेत नदेखिएकोले खर्चको सार्थकता समेत देखिएन।

४२ **गत वर्षको भुक्तानी** -

आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तीय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा ९ मा बहुवर्षीय खरिद र विशेष परिस्थितिबाट सृजित दायित्वमध्ये आगामी वर्ष भुक्तानी गर्नुपर्ने बाँकी रकम समावेस गरेर बजेट बनाउने व्यवस्था छ। पालिकाले गतवर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको खाता तथा कच्चावारी (म.ले.प.फा.नं. २२१) प्रमाणित तथा यस वर्षको बजेटमासमेत गत वर्षको भुक्तानी दिन बाँकीको व्यवस्था नगरी झोलुङ्गे पुलको स्टिल पार्टस खरिदको बिलको भुक्तानी सेफ स्टिल प्रा.लि.लाई गो.भौ.नं.२/०८०-७-२२ बाट रु.१६,२४,४०४।- भुक्तानी दिएको छ। तसर्थ यस्तो भुक्तानी नियमसम्मत नदेखिएको रु.

अनियमित भएको	१६,२४,४०४

४३ **वितरणमुखी खर्च**-

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले उपयोगिता सिर्जना हुने गरी अधिकतम प्रतिफल दिने कार्यक्रम छनौट गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । पालिकाले देहायअनुसार कोदालो, स्प्रे टंकी, खरिद गरी बिक्रेतालाई रु.१४५८२९८।- भुक्तानी दिएको छ। खरिद गरेको सामाग्री मध्ये पालिकाले सामग्री वडाहरुमा वितरणको लागि पठाएई वडा अध्यक्षबाट वितरण भरपाई गरेको देखिन्छ । कार्यविधि वेगर वितरणमुखी कार्यक्रममा खर्च गर्दा सोबाट पालिकालाई प्रतिफल प्राप्त हुने देखिदैन । तसर्थ यस्तो खर्च वास्तविकता र आवश्यकतामा आधारित गरी पारदर्शी तवरले गर्नुपर्दछ । वितरणमुखी खर्चलाई नियन्त्रण गर्नुपदर्छ । साथै उक्त सामग्री सम्वन्धित लाभग्राहीले बुझेको भरपाई, परिचय पत्र नम्वर तथा सम्पर्क नम्वर खुल्ने कागजात लगायत वितरणको भरपाई संलग्न गरी राख्नु पर्ने देखिन्छ ।

गो . भौ ./ मिति	सप्लायर्स	सामानको विवरण	सँख्या	रकम
४७ / ०८० - ८ - २७	प्रशन्न कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा . लि .	कोदालो - वडा नं . ६ को लागी	३४० थान	१९९९२०
४९ / ०८० - ८ - २७	आगुल सप्लायर्स	म्युजिक सिस्टम - गढीमाई मन्दिरका लागि	१ सेट	४९९४६
६७ / ०८० - ९ - १५	प्रशन्न कन्स्ट्रक्सन एण्ड सप्लायर्स प्रा . लि .	कृषी कार्यका लागि स्प्रे टंकी	४४ थान	२६२३४९
१०८ / ०८० - ११ - २७	हलेशी जनरल सप्लायर्स	कृषी कार्यका लागि स्प्रे टंकी	१०० थान	२०००००
१६६ / ०८१ - १ - १७	रोशनी निर्माण सेवा	कृषी बोरिङ्ग	४ थान	३८१०८३
२११ / ०८१ - ३ - ४	द युनिभर्सल ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	२ HP पानी तान्ने मोटर	३० थान	३६५०००
		जम्मा		१४५८२९८

४४ **पूँजीगत बजेटमा चालु प्रकृतिका खर्च** –

पूँजी सृजना नहुने खालका वितरणमूखी खर्चलाई निरुत्साहित गर्दै स्थानीय तहले अधिकतम प्रतिफल दिने र पूँजीको निर्माण हुने एवम् उपयोगिता सिर्जना हुने गरी योजना छनौट तथा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने कार्यक्रम छनौट गरी पूँजीगत शीर्षकमा समावेश गरी सिमित स्रोतको उच्चतम प्रयोग गर्नुपर्दछ।यस स्थानीय तहले देहाय अनुसारका चालु तर्फका पूँजी निर्माणमा सहयोग नरहने, संरचना निर्माणमा योगदान नगर्ने किसिमका भुक्तानी पूँजीगत शीर्षकबाट रु.११८४२२०।- भुक्तानी दिएको पाईयो ।

क्र सं	भुक्तानी पाउने संस्थाको नाम	प्रयोजन	रकम
१	जेनो फार्मेसी	सर्जिकल सामान खरिद	९८७००
२	एग्रो ईन्टरनेशनल	मकैको बिउ खरिद	१४९४४०
३	आर्थिक सहायता - २७ जनालाई	स्वास्थ्य उपचार सहायता	८७५०००
४	दयाराम वाग्ले	मकै बिउ ढुवानी खर्च	६१०८०
			११८४२२०

४५ **चापाकलः**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले उपयोगिता सिर्जना हुने गरी अधिकतम प्रतिफल दिने कार्यक्रम छनौट गरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । साथै कार्यविधि वेगर वितरणमुखी कार्यक्रममा खर्च गर्दा सोबाट पालिकालाई प्रतिफल प्राप्त नहुने हुँदा यस्तो कार्यमा नियन्त्रण गर्नु पर्ने देखिन्छ ।पालिकाले यस वर्ष देहायअनुसारको चापाकल जडानका लागि छुट्टा छुट्टै योजना बनाई ८५ थान जम्मा रु.१९४३५९९।- को चापाकल कोटेशन बिधिबाट जडान गरेको छ । यस्तो योजना पालिकाले विगत वर्ष देखि नै सञ्चालन गर्दै आईरहेकोमा समेत कार्यबिधि तयार गरेको छैन । कार्यबिधि बेगर यस्तो योजना सञ्चालन गर्दा वास्तविक लाभग्राही छनौट भई योजनाबाट आर्थिक सामाजिक रुपले कमजोर वर्गले योजनाको लाभ प्राप्त भएकोमा आश्वस्थ हुन सकिएन । साथै पालिकाले खानेपानी सुविधा पुर्‍याउने यस्तो योजनाको आवश्यक्ता पहिचान, बृहत खानेपानी आयोजनाको आवश्यक्ता पहिचान, लाभग्राही पहिचान लगायत सँघिय र प्रादेशिक खानेपानी तथा सरसफाई डिभिजन कार्यालयबाट पालिकामा प्रस्तावित, सञ्चालित एंव निर्माणाधिन खानेपानी आयोजनाको अवस्थाको अध्ययन समेत नगरी परिवारको सदस्यको मात्र पहूँच हुने स्यालो ट्युबेल खानेपानी प्रविधिमा लगानी गर्दा यस्तो लगानी दिगो र आम जनताको पहुँच हुने देखिएन ।तसर्थ पालिकाले बृहत खानेपानी योजनाको विकल्प पहिचान गरी राज्यको दिगो लगानीको सुनिश्चितता कायम गर्नु पर्दछ ।

गो . भौ ./ मिति	योजनाको नाम	खरिद बिधी	जडान सँख्या	भुक्तानी रकम
८ / ०८० - ७ - १	चापाकल जडान (२०७९ / ८०)	कोटेशन	१३ थान	४७३२३१
१०० / ०८० - ११ - ४	चापाकल जडान वडा नं . ६	कोटेशन	२८ थान	४८९०३४
१०१ / ०८० - ११ - ४	चापाकल जडान वडा नं . ५	उपभोक्ता समिति	१६ थान	४८५०००
११७ / ०८० - १२ - ८	चापाकल जडान वडा नं . ६	कोटेशन	२८ थान	४९६३३४
		जम्मा	८५ थान	१९४३५९९

४६ **जिन्सी दाखिला**

आर्थिक कार्यविधी तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन,२०७६ को दफा २८ मा जिन्सी मालसामान प्राप्त भएको ७ दिनभित्र दाखिला गरी स्रेस्ता खडा गर्नुपर्ने उल्लेख छ । पालिकाले स्वास्थ्य चौकीहरुलाई फर्निचर, उपकरण खरिद कार्यक्रमबाट ५ थान रयाक, ४ थान चेयर, ३ थान स्टिल दराज, १ थान स्टिल टेबल र ६ थान घुम्नी चेयर गिता स्टिल फर्निचर उधोगबाट खरिद गरी गो.भौ.५२/०८०-९-५ बाट रु.२१८५९८।- भुक्तानी गरेको छ । पालिकाले दाखिला नं.M२६४/०८०/०८१/००४५बाट १२८ बटा दाखिला गरेकोमा सम्बन्धित स्वास्थ्य चौकीलाई हस्तान्तरण फारम र सम्बन्धित स्वास्थ्य चौकीको जिन्सी खातामा जिन्सी आम्दानी बाँधेको देखिएन । तसर्थ पालिकाले यसरी स्वास्थ्य चौकीलाई जिन्सी मालसामान हस्तान्तरण गरेको र सम्बन्धित स्वास्थ्य चौकीको जिन्सी खातामा आम्दानी बाँधी जिन्सी लगत पेश गर्नुपर्ने देखिन्छ । रु.

प्रमाण पेश नगरेको	२,१८,५९८

४७ **वितरणमुखी खर्च-**

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा २४ मा स्थानीय तहले उपयोगिता सिर्जना हुने गरी अधिकतम प्रतिफल दिने कार्यक्रम छनौट गरी कार्यान्वियन गर्नुपर्ने व्यवस्था छ । लेखापरीक्षणका क्रममा नमूना छनौटगरी श्रेस्ता परीक्षण गर्दा पालिकाले पालिका स्तर र वडा स्तरबाट बजेटको ब्यवस्था गरी रु. ३५७२४६५ को सिरक, कम्बल, झुल, स्प्रे ट्याङ्की खाद्यान्न लगायतका सामाग्री खरिद गरी वितरण गरेको देखियो। कार्यविधि वेगर वितरणमुखी कार्यक्रममा खर्च गर्दा सोबाट पालिकालाई प्रतिफल प्राप्त हुने देखिदैन । साथै उक्त सामाग्री सम्वन्धित लाभग्राहीले बुझेको भरपाईमा लाभग्राहीको परिचयपत्र तथा सम्पर्क नम्वर संलग्न राखेको देखिएन। पालिकाले राहत सामग्री वितरण गर्दा आवश्यकतामा आधारित भइ स्पष्ट कार्यविधी अपनाई लाभग्राहीको परिचय पत्र नम्वर तथा सम्पर्क नम्वर खुल्ने कागजात लगायत वितरणको भरपाई संलग्न राखी वितरणलाइ ब्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउनु पर्दछ।

गो.भौ.नं./मिति	भूक्तानी पाउने	विवरण	संख्या	दर	रकम	कैफियत
१६२-२०८०/०७/२०	एभरेष्ट सर्जिकल हव प्रा लि	गर्भवती महिलालाइ झुल बितरण	३६८	९६०	३५३२८०	पहिलो पटक चेकअप गर्न आएको महिलालाइ वितरण गर्ने गरेको तर मापदण्ड बनाएको छैन
१८९-२०८०/०७/२२	सुत्केरीलाइ दाल तेल र आयोडिन नुन वितरण	दाल	५००	५७२	२८६०००	
		तेल	**५००**	**१९४**	९७०००	
		आयोडिन नुन	**५००**	**५०**	२५०००	
४३५-२०८०/१०/१८	श्रेष्ठ सप्लायर्स	कम्बल १.८ किलो (वडा न ५ र ६ जेष्ठ नागरिक एकल महिला तथा विपन्नलाइकम्बल वितरण)	३९९	१५५०	६१८४५०	वडा न ६ को १७२ वटाको भरपाइ बाँकी
७१२-२०८०/१२/०८	राधेमाइ ट्रेड सप्लायर्स	**स्प्रेटंकी वितरण वडा न २ मा**	**४४**	**४५००**	१९८०००	
कुल जम्मा					**१५७७७३०**	

अनुसूचीहरू

अनुसूची - १

आर्थिक कारोबारको स्थिति

आर्थिक बर्ष: २०८०/८१

कार्यालय र स्थान : सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका, पर्सा , सखुवा प्रसौनी गाउँपालिका , पर्सा

पद	नाम	कार्यकाल सुरु मिति	कार्यकाल समाप्त मिति
कार्यालय प्रमुख	देवनाथ साह	२०७८-१०-२७	२०८०-५-२६
कार्यालय प्रमुख	राजेश प्रसाद रौनियार	२०८०-६-३०	२०८१-४-३०
कार्यालय प्रमुख	रामबाबु प्रसाद कुशवाहा	२०८१-१०-२१	हाल सम्म कार्यरत
लेखा प्रमुख	सुमन कुमार साह	२०७७-४-१	हाल सम्म कार्यरत

बेरुजु वर्गीकरण:

असूल गर्नुपर्ने	अनियमित भएको	प्रमाणका कागजात पेश नभएको	जिम्मेवारी नसारेको	सोधभर्ना नलिएको	जम्मा पेश्की
८१९,९६२.७७	१,६६४,४०४	२०,९७५,५९७.५५	०	०	२,०४४,६००
				प्रारम्भिक प्रतिवेदनबाट देखिएको बेरुजू रु.	२५,५०४,५६४.३२
				प्रारम्भिक प्रतिवेदन उपर फछ्यौंट गरी संपरीक्षण भएको रकम रु.	०
				संपरीक्षणबाट थप भएको बेरुजू रु.	०
				लेखापरीक्षण प्रतिवेदनमा कायम बेरुजू रु.	२५,५०४,५६४.३२

स्थानीय तह :

गत बर्षको जिम्मेवारी		३२०११७८०.७९	
आम्दानी		खर्च	
संघीय सरकारबाट अनुदान	२९३७०५४५९.३	चालु खर्च	३००३१४९२७.७
प्रदेश सरकारबाट अनुदान	८०३८०००.०	पूँजीगत खर्च	१३२२८९१५०.८
राजश्व बाँडफाँट	९३८८०९१२.१४	वित्तीय/अन्य व्यवस्था	७२८६३३१.०
आन्तरिक आय	२९९४४३८५.८		
अन्य आय	८०२७७६९.८८		
कुल आय	४३३५९६५२७.१२	कुल खर्च	४३९८९०४०९.५
बाँकी मौज्दात		२५७१७८९८.४१	

अनुसूची - २

बेरूजु दफा ३.६ सँग सम्बन्धित विवरण - अनुसूची - ३

क्र.सं.	विवरण	खर्च
१	गत आ.ब.सटही हुन बाकी चेकको रकम भुक्तानी ।	२६८८२२७.
२	गत आ.ब.को भुक्तानी बाकी रकम भुक्तानी ।	३७९८४२३.
४	गत आ.ब.को सटही हुन बाकी चेकको रकम भुक्तानी ।	२३७०१४६.
५	संलग्न निवेदन तथा मलेप फारम नं.१८ बमोजिम गत आ.ब.को सटही हुन बाकी चेकको रकम भुक्तानी ।	२३७६२९३.
७	वडा नं.१ मा खानेपानी धारा जडान वापतको गत आ.ब.को भुक्तानी बाकी रकम भुक्तानी ।	४७३२३१.
८	एक्सरे मेशिन खरिदको लागी भुक्तानी बाकी रकम भुक्तानी ।	१४१३५८२.
९	गत आ.ब. भुक्तानी हुन बाकी रहेको पंचगावा बजार निरको पञ्चरत्न महादेव मन्दिर मर्मत संभार खर्चको रकम भुक्तानी ।	४७२५७८.
१०	गत आ.ब. भुक्तानी हुन नसकेको बलुवाको सातोमाई मन्दिर निर्माणको तेस्रो रनिङ्ग बिल भुक्तानी ।	३४९०४४.
१२	सूचना प्रकाशन खर्च भुक्तानी ।	२१,०००.००
१३	सूचना प्रकाशन खर्च भुक्तानी ।	१०,०००.००
१४	सूचना प्रकाशन खर्च भुक्तानी ।	३४,५००.००
१५	योजना छनौट सम्बन्धी भएको खर्च भुक्तानी ।	२५,०००.००
१६	संलग्न बिल अनुसारको रकम भुक्तानी ।	३९,६००.००
१७	गत आ.ब.मा वडा नं. ४ सोलकपुरमा निर्माण भएको नाला निर्माण कार्य वापत भुक्तानी ।	३२६५६८.
१९	कार्यालयको मोटरसाईकल मर्मत खर्च भुक्तानी ।	४६,१४०.००
२०	गत आ.ब. को प्रदेश सरकारबाट हस्तान्तरित कार्यक्रमबाट कट्टी गरिएका धरौटी रकम धरौट्टी खातामा दाखिला ।	२०६५५५.
१	महुवन बजारमा धर्मशाला निर्माणको प्रथम तथा अन्तिम बिल भुक्तानी ।	९९०५०५.
४	गत आ.ब. को भुक्तानी बाकी वडा नं. ३ मा जोखु अंसारीको दुकान अंसारीको दुकान देखी शंकरको घर तथा अमिरका महराको घर देखी भुवन भगतको घर नजिक कुलो निर्माण वापत भुक्तानी ।	१००००००.
६	वडा नं ३ पुर्वारी कटैयाको मुसहर बस्तीमा स्नान घर निर्माण वापत भुक्तानी बाकी रकम भुक्तानी ।	१०००००.
७	वडा नं. ३ मा वडा कार्यालय देखी दक्षिणतर्फ कब्रिस्तासम्म कुलो सरसफाई तथा बाटो मर्मत वापत भुक्तानी ।	७५,०००.००
९	गत आ.ब.वडा नं . ६ लखनपुरमा अभिलाख साहको घर देखी पोखरीसम्म नाला तथा बाटो ढलान कार्यक्रमको चेक सटही नभएकोले पुन : भुक्तानी	४७३९७४९.
१०	गत आ.ब. मा वडा नं. ३ मा श्री ने.रा.आधारभुत विद्यालय कौवावन मर्मत सम्भारको भुक्तानी बाकी रकम भुक्तानी ।	१८९४९३.
१२	गत आ.ब.को खानेपानी धाराको भुक्तानी बाकी रकम भुक्तानी ।	१३९९९४०.
१३	कर्मचारी भर्ना सम्बन्धी सूचना प्रकाशन खर्च भुक्तानी ।	६६,५५२.००
जम्मा		२३२१२१२६.

सुझाव

स्थानीय तहहरूद्धारा प्रदान गरिने सेवालाई छिटो, सरल, सुलभ र गुणस्तरीय बनाई स्थानीय जनताको जीवनस्तरमा सुधार ल्याउन यस स्थानीय तहले कानुन तथा नीति निर्माण, साधन स्रोतको प्रभावकारी परिचालन, विकास प्रशासन, राजस्व परिचालन, नियमित सेवा प्रवाह, आर्थिक प्रशासन लगायतका विषयमा तपसिल अनुसारका सुधार गर्नुपर्दछः

- सङ्घ तथा प्रदेश सरकारबाट वित्तीय हस्तान्तरण र राजस्व बाँडफाँटबाट प्राप्त हुने रकम सम्बन्धित मार्गदर्शनमा तोकिएबमोजिम विनियोजनमा कुशलता, कार्यान्वयनमा दक्षता र अपेक्षित नतिजा प्राप्त हुने गरी बजेट विनियोजन गरी समयमै पारित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक आयका क्षेत्रहरू पहिचान गरी आन्तरिक आय वृद्धि गर्नुपर्दछ। कार्ययोजना तयार गरी विगतका आय बक्यौता असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- नेपालको संविधानको धारा ५९ को उपधारा ७ मा सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहको बजेट घाटा व्यवस्थापन तथा अन्य वित्तीय अनुशासन सम्बन्धी व्यवस्था संघीय कानुन बमोजिम हुने उल्लेख भएकोमा कतिपय प्रदेश र स्थानीय तहले यस सम्बन्धी कानुन निर्माण गर्दा संघीय कानुनसँग सामाञ्जस्यता कायम नगरेकोले यसमा सुधार हुनुपर्दछ ।
- स्थानीय तहका पदाधिकारी तथा सदस्यहरूको सुविधा सम्बन्धी ऐन अनुसार मात्र पदाधिकारीलाई तोकिएको सुविधा व्यवस्था गर्नुपर्दछ। निर्वाचित हुने पद बाहेक राज्यकोषबाट तलव सुविधा बेहोर्ने गरी नियुक्त हुने सबै पदमा योग्यता र मापदण्ड तोकिनुपर्दछ ।
- स्थानिय सेवा ऐन र नियम अनुसार सङ्गठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षणको आधारमा सङ्गठन संरचना निर्माण गरी स्थायी पद सिर्जना, पद दर्ता र पदपूर्ति गरी कर्मचारी व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ।
- प्रदेश र स्थानीय तहमा भौगोलिक अवस्था, स्रोतको उपलब्धता, सेवा प्रवाहको अवस्थासमेतका आधारमा दरबन्दी पुनरावलोकन गरी जनशक्ति व्यवस्थापन गर्नुपर्दछ । पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरूको क्षमता विकास गरी कार्यसम्पादनमा प्रभावकारिता ल्याउन प्रशिक्षण तथा तालिमको व्यवस्था गर्नुपर्दछ।
- अनुदान दिने विषय, क्षेत्र, वर्ग, समूहबारे कानुनबाट नै स्पष्ट गरी अन्तिम प्रयोगकर्तालाई प्रत्यक्ष फाइदा पुग्ने तथा उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि हुने गरी अनुदान प्रदान गर्नुपर्दछ । अति विपन्न र न्यून आय वर्गलाई सेवामा पहुँच दिन प्रदान गरिने सुविधा सोही वर्गमा पुगेको सुनिश्चित गर्न सो प्राप्त गर्नेको विवरण सार्वजनिकीकरण गर्नुपर्दछ ।
- व्यावसायिक प्रकृतिको संस्थाहरूलाई पुँजीगत अनुदान प्रदान गर्दा लाभग्राहीले प्राप्त गर्ने लाभको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । यस्ता संस्थाहरु विघटन भएमा बाँकी सम्पत्ति लगानीको अनुपातमा फिर्ता हुने सुनिश्चितता हुन पर्दछ। यस्तो निर्माण व्यक्तिगत स्वामित्व रहेको जग्गा वा सम्पत्तिमा गरिनु हुँदैन ।
- एउटै प्रकृतिको काममा समेत लागत अनुमान टुक्र्याई सोझै खरिद गर्ने, पूर्वानुमान गर्न सकिने अवस्थामा पनि लागत अनुमान यथार्थपरक तवरले तयार नगरी भेरिएसनबाट थप कार्य गराउने प्रवृत्तिमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- खरिद सम्झौताको निर्धारित समयमा ठेक्काको काम सम्पन्न गर्नुपर्दछ। म्याद थप कार्यलाई वस्तुनिष्ठ र तथ्यमा आधारित बनाउनुपर्दछ। निर्माण व्यवसायी वा उपभोक्ताबाट भएको निर्माण कार्यको विस्तृत विवरण देखिने गरी तोकिएको ढाँचामा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ७८(५) बमोजिम स्थानीय तहले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेही बनाउन सार्वजनिक तथा सामाजिक परीक्षण र सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्दछ।
- स्थानीय तहले आन्तरिक आयको परिधिभित्र रही मापदण्डका आधारमा आर्थिक सहायता वितरण गरी प्राप्त गर्नेको नाम सार्वजनिक गर्नुपर्दछ। त्यसैगरी अनुत्पादक र वितरणमुखी कार्यक्रममा गरिने खर्च घटाउनुपर्दछ।
- आधारभूत तथा माध्यमिक तहका विद्यालयहरूमा प्रचलित नियमले तोकेअनुसार शिक्षक विद्यार्थी अनुपातको आधारमा शिक्षक संख्या कायम गरी बढी भएका शिक्षकहरू समायोजन गर्नुपर्दछ।
- एकीकृत शैक्षिक व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा रहेका विद्यार्थी संख्याको आधारमा दिवा खाजा, छात्रवृत्ति, पाठ्यपुस्तक र अन्य अनुदान रकम विद्यालयलाई निकासा दिनुपर्दछ ।

- बजेट तर्जुमा पूर्व नै अनुमान गर्न सकिने शीर्षकमा समेत अर्थ विविध वा अबण्डामा बजेट राख्ने र वर्षान्तमा रकमान्तर गरी खर्च गर्ने परिपाटी नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- पूर्व तयारीका कार्य सम्पन्न भएका आयोजनामा मात्र बजेट विनियोजन गर्नुपर्दछ। स्रोतको सुनिश्चितताबेगरका कार्यक्रम/आयोजनामा आगामी वर्षको लागि दायित्व सिर्जना गरी भुक्तानी बाँकी राख्ने कार्यमा नियन्त्रण गर्नुपर्दछ।
- कार्यालय तथा अस्पताल भवन, सडक, सिँचाइ, खानेपानी जस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्दा स्पेसिफिकेशनले तोकेको संख्यामा निर्माण सामग्रीहरूको गुणस्तर परीक्षण गराउनुपर्दछ। साथै रनिङ्ग बिलसाथ गुणस्तर परीक्षण प्रतिवेदन संलग्न गरेर भुक्तानी दिनुपर्दछ।
- उपभोक्ता समितिबाट काम गराउँदा खरिद सम्झौतामा तोकिए बमोजिमको जनसहभागिताको अंश समितिबाट व्यहोर्ने गरी सम्झौता गरेकोमा कतिपय काममा सो अंश व्यहोरेको यकिन नगरी भुक्तानी दिएकोले सम्बन्धित कर्मचारीलाई जवाफदेही बनाउनुपर्दछ ।
- कृषि, पशु, सहकारी संस्था लगायतलाई विभिन्न प्रयोजनमा अनुदान उपलब्ध गराउँदा किसानको सूचीकरण, वर्गीकरण, परिचयपत्रको व्यवस्था गरी तीनै तहको समन्वयमा दोहोरो नपर्ने व्यवस्था गर्दै एकीकृत विद्युतीय अभिलेख राखी वितरण गर्नुपर्दछ। नाफामूलक संस्थालाई अनुदान वितरण गर्नु हुँदैन।
- सहकारी तथा गरिबी सम्बन्धी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (कोपोमिस) तथा विद्यमान सहकारी ऐन तथा नियमको आधारमा सहकारी संस्थाहरूको सुपरिवेक्षण गरी उक्त ऐन नियम अनुसार सञ्चालन भए नभएको सुनिश्चित गर्नुपर्दछ।
- आन्तरिक नियन्त्रण प्रणाली कार्यविधि तयार गरी कार्यसम्पादनलाई मितव्ययी, पारदर्शी र व्यवस्थित गर्नुपर्दछ। अन्तिम लेखापरीक्षण अगावै आन्तरिक लेखापरीक्षण सम्पन्न गरी सोबाट देखिएका बेहोरा जिम्मेवार व्यक्तिले फर्स्योट गर्नुपर्दछ।
- वित्तीय अनुशासन कायम गर्न लेखापरीक्षण प्रतिवेदनको सार्वजनिकीकरण तथा बेरुजु फर्स्योटको कानुनी व्यवस्था एवं संयन्त्र तय गरिनुपर्दछ । लेखा समितिको कार्यसञ्चालन सम्बन्धी कानुन तर्जुमा गरी सो समितिलाई प्रभावकारी बनाई बेरुजु फर्स्योट कार्यलाई व्यवस्थित बनाउनुपर्दछ।
- सरकारी पेश्की बाँकी रहेकालाई सार्वजनिक पदमा नियुक्ति नगर्ने तथा निर्वाचित हुने पदको हकमा उम्मेदवार हुन वञ्चित गर्ने एवं म्याद नाघेको पेश्कीको विवरण सार्वजनिक निकायले आर्थिक वर्ष समाप्त भएको ७ दिनभित्र सार्वजनिकीकरण गर्ने कानुनी व्यवस्था हुनुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा असुल गर्नुपर्ने बेरुजु कायम रहेकोमा सो फर्स्योट नगरुञ्जेल वृत्ति विकासमा रोक्का गर्ने तथा नयाँ नियुक्ति नहुने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- सार्वजनिक पदमा रहेका व्यक्तिको नाममा बेरुजु कायम भएमा सो व्यक्तिलाई उक्त बेरुजुबारे समयमै जानकारी गराउनुपर्ने र जानकारी नगराउने कर्मचारी उपर विभागीय कारबाही गर्ने कानुनी व्यवस्था गर्नुपर्दछ ।
- जिन्सी सामग्री, यन्त्र उपकरण तथा औजारहरु आवश्यकता र औचित्यका आधारमा खरिद गरी उपयोगको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ । मौज्दातमा रहेका यन्त्र, उपकरण र औजार मर्मत सम्भार गरी उपयोग हुन नसक्ने अवस्था एकीन गरेर मात्र खरिद गर्नुपर्दछ ।
- जुनसुकै तरिकाले प्राप्त गरेको जिन्सी एवं सार्वजनिक सम्पत्तिको अभिलेख अनिवार्य रूपमा सार्वजनिक सम्पत्ति व्यवस्थापन प्रणाली (पाम्स) मा अभिलेख राख्नुपर्दछ।
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ को दफा २९ अनुसार कार्यालयको जनशक्तिले गर्न नसक्ने कामको लागि मात्र परामर्श सेवा खरिद गरी परामर्शदाता माथिको निर्भरता कम गर्नु पर्दछ । तयार गरिएका विस्तृत आयोजना प्रतिवेदन लगायतका प्रतिवेदनहरू क्रमिक रुपले कार्यान्वयन गर्नुपर्दछ।
- सरकारी डिजिटल सेवाहरूको गुणस्तर, पहुँच र विश्वसनीयता बढाउन सेवा स्तर सम्झौता तथा गोपनीयता सम्झौता अनिवार्य गर्नुपर्दछ। एकै प्रकारको कामको लागि निकायगतरूपमा अलग - अलग सूचना प्रविधि प्रणाली खरिद गर्ने कार्यमा नियन्त्रण हुनुपर्दछ।
- सेवा प्रवाहको प्रभावकारिता लागि नागरिक सचेतना वृद्धि कार्यक्रम गर्नुका साथै नागरिकबाट पृष्ठपोषण प्राप्त गर्ने विधि अवलम्बन गर्नुपर्दछ। समयको उपलव्धता एवं सेवा खरिद गर्ने सामर्थ्य सहितको सेवा प्रवाह तय गरिनुपर्दछ ।
- सेवाग्राही समेतको योगदानमा आधारित रही विभिन्न कोषको स्थापना भएकोमा यस्ता कोषको रकम खर्च गर्दा सेवाग्राहीको हित संरक्षण भएको सुनिश्चितता हुनुपर्दछ ।
- स्थानीय तहहरूमा रहेका भारी यन्त्र उपकरणहरू निःशुल्करूपमा समेत प्रयोग गरेको कारण ती उपकरणबाट प्राप्त आम्दानी भन्दा सञ्चालन खर्च बढी रहेको देखिन्छ। अतः यस्ता उपकरण प्रयोगको शुल्क तोकी प्रयोग गरेको लगबुकको आधारमा शुल्क असुल गर्ने व्यवस्था गर्नुपर्दछ।

- आन्तरिक लेखापरीक्षण नुहने, भएकोमा प्रतिवेदन नदिने, प्रतिवेदनमा उल्लिखित बेहोरा कार्यान्वयन नहुने, आन्तरिक लेखापरीक्षकलाई फरक जिम्मेवारीमा खटाउने गरेकोले आन्तरिक लेखापरीक्षण प्रभावकारी देखिँदैन। आन्तरिक लेखापरीक्षणलाई प्रभावकारी बनाउनुपर्दछ।
- पालिकामा निर्माणाधीन आधारभूत अस्पताल र कार्यालय भवन समयमै निर्माण सम्पन्न गर्नुपर्दछ । पालिकामा सञ्चालित आधारभूत अस्पतालको कारोबारको लेखाङ्कन तथा प्रतिवेदन सुत्र प्रणाली बमोजिम गरी पालिकाको वित्तीय विवरणमा खुलासा गर्नुपर्दछ।